Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 69 (14089) | 1973 оной мартын 23, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БУХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

ФОТОРЕПОРТАЖ

ҺАРАДАА — 3000 КУБОМЕТР

Байгалай леспромхоз «Забайкаллес» комбинатай соогоо эгээн ехэ предприяти болоно. 24 бага-комплексно бригада Котокель, Алтан булаг, Соболиха, Саяпиха гэжэ ой модоной пунктнуудай участогуудта ажалладаг юм.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлдэ 355 мянган кубометр модо бэлэдхэхые тус леспромхозой коллектив уялгалба. Сүүдхэ бүри модо шэрэхэ даабаряа Байгалай леспромхозой ажалшад амжалтатайгаар дүүргэнэ. Үдэр бүри 1500 кубометр модон шэрэгдэнэ.

Үнинэй мастер, КПСС-эй гэшүүн Николай Проклантьевич Ефимовэй хүтэлбэрилдэг участок мастерска долоон участогай дунда түрүүлжэ ябана. Хоёр мянгатан леспромхоздо олон. Виктор Пузыревай. Геннадий Долгобородовой, Даниил Осокиной, Петр Разбойниковой бага-комплексно бригаданууд һайнаар, эбтэй эетэйгээр ажаллана. Февраль һарада үндэр ууладахи буртаг шэрэнгитэ ой соо ажаллаһан В. Пузыревай бригада түсэбэй ёһоор 2 мянган кубометрэй орондо 2600 кубометр модо бэлэдхээ. Март һарада түсэбтэ даабариһаа гадуур мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн социалис уялга бригадын коллектив абаһан байна. Тиимэһээ энэнь һарадаа 3 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ болоно бшуу. Мүнөө модошод уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Иигэжэ Байгалай леспромхоздо түрүүшын 3 мянгатан бии болохонь.

Энэ леспромхозой хүдэлмэришэд ажалай саг хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Коллективэй ажалай амжалтада жолоошод ехэ туһа нэмэри хэдэг юм. Үнгэрһэн жэлдэ жолоошон бүхэн дунда зэргээр 11 мянган кубометр модо шэрэһэн байгаа. Хоёрдохи классай жолоошод Виктор Сибиров,

Николай Белокопытов, Альфат Дахин гэгшэд халаанайнгаа нормые 130 процентээр дүүргэнэ.

— Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ манай коллектив гаргаша багатайгаар ехэ, һайн шанартай продукци үгэхэ юм. Нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэбди. —гэжэ леспромхозой директор Сергей Ильич Гришкин мантай хахасаха дээрээ хэлээ һэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бага-комплексно бригадын бригадир Виктор Пузырев; модо шэрэдэг машинанууд байна; модо ашаха хүдэлмэриие хүтэлдэг оператор коммунист Дугар Шагдуржапов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨН ЭРШЭ ДЭНЭ

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа байна.

Тиин олон түрүүшүүл элирэн гарана. Үүсэлэгдэһэн малай гэдэһэ сэбэрлэдэг заводой коллектив түрүү һууринуудай нэгые эзэлхэ зуураа комбинат соогоо эгээл түрүүлэн жэлэй түрүүшын кварталай даабари дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада заводой үйлэдбэриин хэмжээн 40 процентээр дээшэлээ. Иимэ ургалта имагтал ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаба.

Техническэ фабрикануудай цехэй коллектив республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тэдэнэр түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээ. 3 һарын түсэбһөө гадуур 100 тонно хуурай белково тэжээл үйлэдбэрилхэ зорилго урдаа табяад, эршэмтэй шангаар ажаллажа байнхай. Үйлэдбэриин хуушан талмай дээрээ продукци абалгые 25 процентээр ехэдхэжэ шадаа. Иимэ үрэ дүн хайшан гэжэ туйлагдааб гэхэдэ, үйлэдбэриин хаядаһан һайнаар хэрэглэгдэдэг болоо, ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаа, технологи нарижуулагдаа.

Меланжева цехэй хүдэлмэришэд социалис мүрысөөнэй үедэ һайн үрэ дүн туйлана. Жэлэй эхинһээ хойшо графигһаа уридшалан 100 центнер үндэгэнэй порошок үйлэдбэрилһэн байна. Цехтэ ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаа, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхын тула тэмсэнэ.

Мүнөө олон хүдэлмэришэд 8 часай даабарие 7 час соо дүүргэнэ. Мяха шулагша Л. Бодопрост, колбасагай мяха бэлдэгшэ М. Гулькин, хүдэлмэришэд П. Лужина, Е. Мазуренко болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Мүнөө комбинадай табадахи хүдэлмэришэн бүхэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй һүүлшын, 1975 оной даабари дүүргэжэ эхилээ.

Г. ХАРЧЕНКО.

Л. И. БРЕЖНЕВ, А. Н. КОСЫГИН В. ШТОФТОЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, ДРВ-һээ Эхэ орондоо бусаха замдаа Москвада тогтоһон СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штофтой мартын 21-дэ уулзаба.

Хоёр партиие, оронуудые һонирхуулһан гол шухала асуудалнуудаар, тэдэнэй дунда уласхоорондын оршом соо СССР-эй ба ГДР-эй харилсан ажаллалгын шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжаяа хэлсэһэн байна. Париждахи хэлсээнэй дүримүүдые бүхы талануудай хэлбэришэгүй бэелүүлхын, Вьетнамда ба Индохитадай бүхы хахад арал дээрэ амгалан байдал һэргээхын түлөө тэмсэжэ байһан аха дүү вьетнам арадтай һанал нэгэтэй байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

Советскэ Союзай ба Германиин Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаата харилсаа холбоон хүгжэн һалбаржа байна гээд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэд. СССР-эй, ГДР-эй арадуудай аша туһада, социализм, коммунизм байгуулалтын аша туһада энэ харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэхөөр бэлэн байһан тухайдаа хоёр тала мэдүүлээ.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша К. В. Русаков; ГДР-эй талаһаа — СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СЕПГ-гэй Ростокско окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь Г. Тыш, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Вайс, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо О. Фишер, СЕПГ-тэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, ГДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Х. Биттнер, СЕПГ-гэй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо Г. Кениг уулзалгада хабаадаһан байна.

* * *

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Штофой хүндэлэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин мартын 21-дэ сайлалга хэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, М. А. Лесечко, Л. В. Смирнов, СССР-эй министрнүүд ба бусад тусхай тушаалтад эндэ байлсаба. Немецкэ талаһаа — СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СЕПГ-гэй Ростокско окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь, Г. Тыш, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Вайс ба В. Штофтой хамта ябаһан бусад хүнүүд эндэ байлсаа.

Сайлалгын үедэ А. Н. Косыгин, В. Штоф хани ёһоной хундага үргэбэд.

Энэ үдэртөө ГДР-эй партийно-правительственна делегаци Берлин ошохоёо мордобо.

А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, К. Ф. Катушев болон бусад тусхай тушаалтад Внуковска аэродром дээрэ делегациие үдэшэһэн байна.

ГДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Х. Биттнер, ДРВ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Во Тхук Донг үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

(ТАСС).

ХЬЮСТОНДЭ ҮНГЭРГЭГДЭҺЭН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). «Союз-Аполлон» гэжэ программаар хамтаараа туршалгын ниидэлгэ хэлгэдэ бэлэдхэл хэхын тула хоёр ороной космонавтнуудай ээлжээтэ уулзалгын үнгэргэдэжэ байһан Хьюстондэхи замбуулинай жолоодогдодог онгосонуудай түбтэ болоһон пресс-конференци дээрэ совет космонавтнууд, эрдэмтэд үгэ хэлэбэ.

«Союз-Апполон» гэжэ программада хабаатай эмхидхэлэй, техническэ олон асуудалнуудые хоёр ороной космонавтнууд шиидхэхэ ёһотой гэжэ профессор К. Д. Бушуев, космнавтнууд В. А. Шаталов, А. С. Елисеев мэдээсэв. Онгосын экипажай бэлэдхэл хэлгэдэ нилээд ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Хараалагдаһан түсэбүүд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ гээд тэдэнэр мэдүүлбэ. «Манай бүлэг космонавтнуудай үмэнэ оршоһон зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байха гэжэ этигэн найданабди»,—гэжэ А. С. Елисеев хэлээ.

Хоёр ороной космонавтнуудай хоорондо үгэеэ ойлголсолго улам хүгжэхэ байха гэжэ найдажа байһанаа генерал Т. Стаффорд американ космонавтнуудай эүгһөө мэдүүлбэ.

„Метеор“ ниидхүүлэгдэбэ

ТАСС-ай мэдээсэл

Газарые тойрон дабшадаг, сагай уларил шэнжэлхэ «Метеор» гэжэ хэмэл одон 1973 оной мартын 20-до Советскэ Союзһаа табигдаба. Сагай уларил шэнжэлэлгэдэ шухала хэрэгтэй мэдээсэл үгэхэ гээшэ хэмэл одоной гол зорилго болоно.

Хэмэл одон иимэ параметрнүүдтэйгээр замдаа гаргагдаа:

— Газарай нюруунһаа эгээн холонь (апогей) — 903 километр;

— Газарай нюруунһаа эгээн дүтэнь (перигей) — 882 километр;

— замынь 81, 2 градус һөөлжүү;

— замайнгаа эхиндэ хэмэл одон 102,6 минута соо Газарые тойрон дабшана.

Сагай уларил шэнжэлхэ аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Уларил шэнжэлхэ аппаратураһаа гадна, наранай элшэһээ хүдэлдэг батарейтэй электрын элшэ хүсөөр хангаха түхеэрэлгэ, замаа зүбөөр тодорхойлхо радио-түхеэрэлгэ, приборнуудай ба научна аппаратурын хүдэлмэри тухай баримтануудые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ түхеэрэлгэ хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одон дээрэ табигдаһан аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүдые залан хүтэлбэрилгын тоолон тодорхойлолгын түб шэнжэлжэ байнхай.

Хүдэлмэриин бүлэгэй заседани

Уһа бузарлалгые сараха совет-американ хамтын хүдэлмэриин бүлэгэй заседани мартын 20-до Москвада нээгдээ. Промышленна предприятинуудта хэрэглэгдэһэн уһаар гол мүрэнүүдые, уһа сөөрэмүүдые бузарлалга сараха, нуурнуудые, мүрэнүүдые хамгаалха хэмжээ ябуулганууд заседани дээрэ зүбшэлэгдэхэ байна.

Оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха харилсаа холбоон тухай СССР-эй, США-гай хоорондохи хэлсээ бэелүүлхэ тогтоолой үндэһөөр хүдэлмэриин бүлэгэй заседани үнгэргэгдэнэ.

(ТАСС).

Хүн бүхэн хабаадаха ёһотой

Апрелиин 21-дэ бүхэсоюзна субботник үнгэргэхэ тухай москвагайхидай үүсхэл хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэнэ. 1969 оной апрельдэ үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна субботнигто олдоһон мүнгэ зөөреэр баригдажа байһан ВАСХНИЛ-ай Сибирьтэхи таһагай барилга хэгшэд энэ үүсхэлые мүн лэ халуунаар дэмжэбэ.

Энэ субботнигой үедэ ВАСХНИЛ-ай академгородогто ямар ажалай хэгдэхэ байһан тухай ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэн байна. Энэ үдэр элдэб мэргэжэлтэй 600 гаран барилгашад эндэ ажаллаха. Гадна, ВАСХНИЛ-ай институудһаа эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй бригаданууд барилга хэхэ.

10-12 мянган хүн зонтой шэнэ хотын һуури табигдаха юм.

(ТАСС-ай корр.).
Новосибирск.

Албанай хэрэгээр ерэбэ

Ирагай Араб социалис дэбжэлтэ (БААС) гэдэг партиин нютагай хүтэлбэриин генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн албанай хэрэгээр мартын 21-дэ Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, бусад тусхай тушаалтад Ирагай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Саддам Хусейнние угтаба.

(ТАСС).

АЖАЛШАДЫЕ ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ТАЛААР, ИНТЕРНАЦИОНАЛЬ

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. А. БАДИЕВАЙ хэһэн элидхэлһээ

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ зуураа, КПСС-эй Центральна Комитет партийна организацинуудай анхаралые ниитын дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулха асуудалда анхаралаа хандуулна. Энэ талаар СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байха үедэ ябуулагдаһан ехэ хүдэлмэри горитой һуури эзэлнэ гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Ойн баярай ехэ хуралдаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл партиин теоретическэ болон бодото ажал ябуулгые гүнзэгыгөөр харуулһан документ болоно. Элидхэл соо хэлэгдэһэн теоретическэ тобшололнууд теоридо шэнэ нэмэлтэ болон оруулагдана. Эдэ шухала зүйлнүүд үзэл сурталай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилхэ ехэ ажал ябуулгада заатагүй хараада абтаха ёһотой болоно.

Соёл болбосоролой, эрдэмэй түргөөр ургажа байһан мүнөөнэй үе сагта олониитые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ ёһо гурим эли бодо хубилжа байна. Энэ ушар нэгэ талаһаа хүнүүдэй оюун бэлигэй бүридэлдэ гүнзэгыгөөр нүлөөлнэ, нүгөө талаһаа тэдэнэй мүнөө үеын байдалдахи хэрэг үйлэтэй танилсуулха эрилтэ табина.

Энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ коммунистнуудай марксистко-ленинскэ мэдэрэл дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэхы һуури эзэлнэ.

Теоретическэ болон бусад семинарнуудта һурадаг зоной тоо республика доторнай һүүлэй хоёр жэлэй туршада 200-һаа үлүү хүнүүдээр олошороо. Тиигэжэ эндэ һурагшадай тоо 4 мянганда хүрэбэ. Республика соо бүхыдөө 2296 политһургуулинууд болон теоретическэ семинарнууд мүнөө хүдэлжэ байна. Тэндэ 58 мянга гаран хүн һурана. Тэдэнэй 32 мянга гараниинь коммунистнууд.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудай политическэ болон экономическа һуралсал гуримшуулагдаа. Тэдэнэр теоретическэ семинарнуудта, партийна эдэбхитэдэй аймагуудтахи һургуулинуудта, марксизм-ленинизмын үдэшын университэдтэ һуража байдаг. Республикын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн теоретическэ семинарта һурана.

Пропагандистнуудай кадрнуудые шэлэн олохо, һургаха хэрэгтэ партийна организацинууд анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Политическэ һуралсал хүтэлбэрилхэ хүдэлмэридэ эрдэм һургуулитай хүнүүд дэбжүүлэгдэнэ. Пропагандистнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэреэ партиин райкомууд нилээд һайжаруулаа.

Гэхэ зуура политическэ болон экономическа һуралсалда дутуу дунда зүйлнүүд бии байна.

Һая КПСС-эй обкомой бюро хүтэлбэрилхы кадрнуудай марксистко-ленинскэ һуралсалые партиин Прибайкалиин райкомой яажа эмхидхэдэг тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Тиихэдээ коммунист-хүтэлбэрилэгшэдэй зарим нэгэн өөрынгөө үзэл сурталай болон теоретическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхын тула оролдодоггүй байһаниинь элирхэйлэгдээ. Иимэ жэшээ ганса эндэ үзэгдэнэ бэшэ.

Аймагуудтахи партийна эдэбхитэдэй һургуулинууд бултадаа һайнаар хүдэлнэгүй. Загарайн, Сэлэнгын, Хориин аймагуудта иимэ һургуулинуудай хэшээл ехэ гээгдэжэ эхилһэн байна. Тиихэ мүртөө хэшээлынь заагдаһан болзор соогоо болоногүй, ехэнхидээ лекци уншагдана, харин семинарска болон практическа хэшээлнүүд болодоггүй байна. Партиин Улаан-Үдын горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын университедэй һурагшадай һуралсалдаа ябасань хангалтагүй, һуралсалаа хаяһаншье ушар үзэгдэнэ.

Коммунистнуудта, илангаяа хүтэлбэрилхы тушаалтай кадрнуудта үзэл сурталай талаар хатуужанги байха эрилтэ шангаар табиха саг ерээ. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэхэдээ, Л. И. Брежневэй хэлэһэн «Ажабайдалһаа гээгдэхэгүйн тула манай бүхы кадрнууд саг үргэлжэ һураха, өөрынгөө үзэл сурталай болон теоретическэ эрдэмые дээшэлүүлхэ, эрдэм наукын болон түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые шудалха уялгатай» гэһэн эдэ үгэнүүдые бидэ хододоо һанажа ябаха ёһотойбди.

Партийна олон организацинуудай тобшолол хэһэнэй ёһоор, партийна, гүрэнэй, советскэ, ажахын, профсоюзай болон комсомолой али бүхы органуудай хүтэлбэрилэгшэд заатагүй марксистко-ленинскэ һуралсалай дээдэ шатын һургуули дүүргэхэ ёһотой.

Коммунистнуудай үзэл бодол журам хоёр адли тэгшэ байха ёһотой гэжэ бидэ сэдьхэжэ ябаха ёһотойбди. Үмсэрхүү, бэеэ тойруулһан, билдагуушалхы зан гаргадаг ниитын ажабайдалда таарахагүй, хомхой хобдог ябадалтай эбсэдэг ушарнууд үшөөл манай дунда үзэгдэдэг гээшэ. Коммунистнуудые үзэл сурталай талаар хатуужанги байхаар хүмүүжүүлхэ зуураа, бидэ тэдэнэй журам һургаалые үзэл бодолдоо харюусама байхаар эрилтэ табиха ёһотойбди.

Республикын партийна организацинууд политическэ агитациин удхые, тэрэниие ябуулдаг онол аргануудые саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулжа байдаг. Политическэ хүдэлмэриин удхын һайжарһан ушар, энэ хүдэлмэридэ хүтэлбэрилэгшэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулдаг болоһон ябадал, тусхай гурим бии болгоһон хэрэг ажал ябуулгымнай гол үрэ дүнгынь мүн болоно. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан тунхаглагдаһан материалнуудые, партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулхын тула лекторнүүд, элидхэлшэд, политинформаторнууд горитой хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Хүн зоной дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ элдэб янзын онол арганууд хэрэглэгдэдэг боложо байна. Лектори, лекци уншалга, ниитэ политическэ уншалга эмхидхэхэ гэхэ мэтын арганууд олон парткомуудта нэбтэрүүлэгдэнхэй. Мүнөө республика доторнай хори гаран саг үргэлжын лектори нээгдээд, һайнаар хүдэлжэ байна. Лекторэй, политинформаторай, агитаторай, үдэрнүүдүүд үргэнөөр эмхидхэгдэнэ. Лекторнүүд, элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд предприятинуудта, полевой стануудта, малшадай байдаг газарнуудта ошожо, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг гуримтай болонхой. Тиихэдэ аймагуудта бүлэг пропагандистнууд эльгээгдэнэ.

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводто, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоздо, мүн үйлэдбэриин бусад коллективүүдтэ ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри түсэбэй ёһоор саг үргэлжэ ябуулагдажа байдаг, Гэхэтэй хамта ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл олон бии байһаар. Ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха хэрэг партийна зарим организацинуудта мүнөө болотороо мүрөө олоодүй, ямар юумэ хэхэ байһаниинь хүсэд тодорхойлогдоогүй байха юм. Хэгдэжэ байһан хэмжээ ябуулгануудай хойноһоо хиналта һулаар табигданхай.

Лекционно пропагандын шанарые дээшэлүүлэ асуудалда анхарал онсо хандуулагдаха ёһотой. Уншагдаһан лекциин тоо жэл үнгэрхэ тума улам олон боложо байдаг. «Знание» бүлгэмэй мэдээнэй ёһоор болоходо, нёдондо 100 мянган шахуу лекци уншагдаһан байна. Гэхэ зуура тэдэнэй олонхинь удха хангалтагүй байһаар. Муугаар уншагдаһан лекци, бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэгдэһэн семинар болон бусад хэмжээ ябуулганууд һайн үрэ дүн асархагүй байха гэжэ мэдэрхэ зэргэтэйбди.

Зарим хүтэлбэрилхы кадрнууд ажалшадтай холбоо барисаагүй байдаг, политическэ асуудалаар тэдэнэй үмэнэ үгэ дуугардаггүй ушар үзэгдэдэг. Жэшээнь, Баргажанай аймагта партиин райкомой дэргэдэ 35 хүнһөө бүридэһэн элидхэлшэдэй бүлэг бии. Тэдэнэй олонхинь аймагай хүтэлбэрилхы тушаалтад. Гэбэшье 18 элидхэлшэнь һүүлэй үе болотор СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой заседаниин материалнуудаар ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ огто хабаадалсаагүй байна бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай «Ажалшадые үзэл сурталай политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Череповецскэ металлургическа комбинадай хүтэлбэрилэгшэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалга тухай» тогтоол Баргажанай аймагай партийна организацинуудта зүбшэгдэһэншье, һайшаагдаһаншье байгаа. Харин олон коммунистнууд энээнһээ ямаршье тобшолол хээгүй байшоо.

Баргажанай совхозой олонхи главна мэргэжэлтэдынь (тэрэ тоодо КПСС-эй гэшүүд) ажалшадай дунда политическэ элидхэл болон хөөрэлдөө хэхэ уялгатай зомди гэжэ огто мэдэрдэггүй байһаниинь гайхалтай. Баргажан-Адагай предприятинуудай хүтэлбэрилхы олон тушаалтад мүн лэ иимэ харюу үгэһэн байна.

Үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин үшөө нэгэ ехэ дутагдалынь гэхэдэ, энэ хүдэлмэриие имагтал олониитын хабаадалгатай хэмжээ ябуулга үнгэргэлгөөр хизаарладаг байна. Харин тиихэдэ хүн бүхэнтэй хөөрэлдэхэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Хэнэйшье мэдэһээр, олониитын дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин нүлөөлхы үүргэнь ехэ. Тэрэниие бидэнэр хэрэглэхэ уялгатайбди. Гэхэтэй хамта улад зоной зарим хубинь эдэ хэмжээ ябуулгануудта хабаадалсаха аргагүй байдаг. Тиигэжэ лекцидэ, элидхэлдэ, клубта болоһон юумэнүүдтэ байха аргагүйдэдэг. Иимэ зоной дунда бидэ ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зэргэтэйбди. Ушар иимэһээ партийна организаци бүхэн ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэхэдээ, хүн бүхэнтэй хөөрэлдэхэ гурим байгуулха уялгатай.

Агитаторнууд болон пропагандистнарые, лекторнүүд, политинформаторнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ тон ондоогоор хандадаг болохо ёһотойбди. Энэ хүдэлмэридэ ябажа шадахагүй гү, али шадаригүй хүнүүдые энэ ажалһаа сүлөөлхэ хэрэгтэй. Агитаторнуудай, лекторнууд болон бусадай тоо үсөөншье болоходонь хамаагүй, энээнэй ашаар агитациин удхые һайжаруулха, тоб гэмэ тодо, уран хурса болгохо ябадал түйлагдаха байха.

Ажалшадые нравственна талаһаань хүмүүжүүлхэ хэрэг шангадхаха зорилго ажабайдалнай табижа байна. «СССР-эй 50 жэлэй ой тухай» Л. И. Брежневэй элидхэл соо энээн тухайда уран хурсаар хэлэгдэнэ гэбэл: «Ажалда үнэн сэхэ бэшээр хандаха, оһол һальхай ябадал гаргаха, журам сахихагүй, хобдог хомхой байха, социалис обществын ёһо гурим элдэб янзаар эбдэхэ гэхэ мэтын урданай сагай үлэгдэлнүүд бологшо социализмда харша социальна дутагдалнуудай бии байһаниинь элитэ.

Эдэ үзэгдэлнүүдые усадхахын тулада манай обществын бүхы анхаралые хандуулха, тэдэнтэй эрид шанга тэмсэл хэхын, тэдэниие зайсуулхын тулада арадые элсүүлэн эмхидхэхэ гээшэ уялгамнай болоно гэжэ парти тоолоно, юуб гэхэдэ, энээнгүйгөөр коммунизм байгуулхын аргагүй».

Манай гурим ёһодо эрид харша журам баримталдаг зонууд тон тодорхой aаб даа. Теэд эдэнэр ямаршуу шэнжэтэй зон гээшэб?

Манай ниитын гурим журам эбдэдэг, гэмтэ ябадал гаргадаг лэ хүнүүд эдэнэй тоодо ороно. Гэмтэ ябадал гаргагшадай тоо республика доторнай мүнөө дээрээ үшөөл удаанаар хороно гэжэ тэмдэглэхэ ушартай болонобди.

Ажалһаа хулжадаг олон лэ зонуудые милициин зургаанууд жэл бүри тодоруулжа олодог байна.

Ажал хэнгүйгөөр хүнэй хүзүүн дээрэ һууха гээшэ жэжэ буржуазиин хара болдолтоной үлэгдэлнүүд болоно. Ажал хэдэггүй зон бусадта муу нүлөө үзүүлдэг байна, залуушуулай заримашуулые муу ябадалда оруулдаг, элдэбын муу, хуулида харша аашануудые гаргажа хоолойгоо тэжээхэ мүнгэ зөөри олодог байна.

Ажал хэдэггүй хүнүүдтэ гүрэнэй болон ниитын зүгһөө эрид шууд хэмжээнүүдые абаха, манда харша гурим ёһонуудые баримталагшадай харгы хааха шухала.

Хомхойрхо, баяжахын түлөө шармайха, социалис зөөри хулгайлха, эдилгэ, абалга хэрэглэхэ мэтын обществодо харша үйлэ хэрэгүүд хадаа манай байгуулалтада эрид харша удхатай, тиимэһээ эдээниие үндэһөөрнь үгы хэхын тулада тэмсэхэ, эрид шууд хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Гэхэтэй хамта, хуули ёһо эбдэгшэдтэ эрид шууд харюу хүсэд һайнаар үгтэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гэхэһээ гадна, коммунистнууд-хүтэлбэрилэгшэдэй дунда эдээниие далдалдаг, халхалдаг ушарай бии байһаниинь гэмшэлтэй!

Жэшээнь, Хориин райпотребсоюзай түрүүлэгшээр хүдэлжэ байха үедөө Б. С. Самбуев дүрбэн жэлэй саадатаа хорюултай сагта агнуурихэжэ, хүнгэн олзо бэдэрһэнэйнгээ түлөө арадай сүүдээр сүүдлэгдэһэн байгаа. Хэды нигээшье һаа, тэрэ хүн хүтэлбэрилхы ажалдаа үлөөгдөө һэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ хүн кооперативай ехэ зөөри хулгайлха хэрэгтэ туһалһан булхай ябадалнуудые гаргаһанайнгаа түлөө дахин сүүдтэ үгтөө һэн. Хэды тиигээшье һаань, Буркоопсоюзай правлени тэрэ хүниие ажалһаань сүлөөлхынгөө орондо ондоо тээшэнь райпотребсоюзай түрүүлэгшээр эльгээгээ һэн. Мүнөөшье тэрэ хүн энэ тушаалдаа хүдэлһөөр, шэнэ газартаа мүн лэ элдэб хуули буса ябадалаа үргэлжэлүүлһээр. Манай гурим ёһодо таарахагүй иимэ ябадал олон зоной нюдэн дээрэл хэгдэжэ байна бшуу. «Байза, хуули ёһотой танил байгаа һаа, дээрэ гү, али Буркоопсоюзай түрүүлэгшэтэй ханилһан дээрэ гү?» — гээд эдэ бүгэдэниие харахадаа, хара амяа харадаг хүн эгээл нигэжэ бодохо байнал даа.

Хэрбээ нравственна талаһаань хүмүүжүүлгын гол зорилго тухай хэлэхэ болоо һаа, эрдэм һуралсал хадаа тон ехэ удха шанартай. Энээниие гансал бодото байдал, ниитын болон хүнүүд хоорондын бодото харилсаанууд лэ тодоруулха байна.

Хүн бүхэн хадаа ажабайдалай тон тодорхой орошон байдалда хүдэлдэг гээшэ. Энэ ушарта гансаханшье хүмүүжүүлгын хүсэл оролдолгонууд, мэсэ зэбсэгүүд, хүндэ нүлөө үзүүлдэг бэшэ, харин үйлэдбэриин, ажабайдалай, худалдаа наймаанай болон бусад эрилтэ хангалгын албан нүлөөлэлсэдэг байна. Эгээл энэ ушарта — эдэ харилсаануудта эгээл таарахагүй муу үйлэ хэрэгүүд гаража ерэнэ бшуу. Эдэнэр лэ үзэл сурталай хүдэлмэриин ашa үрэ, нүлөөе доошонь болгодог байна.

Энээнтэй хамта, манай ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табихатаяа хамта ажалшадай дунда ямар эрхэ байдалда хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри ябуулагданаб гэжэ үзэл сурталшад хараадаа абалсаха ёһотой.

Саашань элидхэлшэ хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ тухай, ажабайдалаараа тэдэнэй үльгэр жэшээ харуулжа ябаха тухайда тогтон хэлэһэн байна. Сэбэр сэхэ абаризантай, асуудалнуудые зүбөөр шиидхэдэг, юумэ бүтээсэтэй, гүрэнэй хуули ёһые хүндэлдэг — эдэ бүгэдэн хадаа хүтэлбэрилэгшын тон шухала шэнжэ шанар мүн болоно, иимэ байгаа хадань тэрээнһээ коллективэй гэшүүд үльгэр жэшээ абаха, ажалай журам бэхижүүлхэ, даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг байна.

Мүнөө манай бүхы хэрэг үйлэнүүд экономикын ашa үрэ ехэдхэхэ асуудалда зорюулагдана. А ж а х ы н г а а бүхы хүдэлмэридэ үндэһэн хубилалтануудые түйлаха, арадай ажахын түсэблэлгые эрид һайжаруулха, экономико ударидаха онол аргануудаа, шадабаряа һайжаруулха, олон түмэнэй политическэ болон ажалай эдэбхи саашадань дээшэлүүлхэ, ажалай социалис журамые партийна болон гүрэнэй гурим журамые бэхижүүлхэ гэһэн зорилго парти табижа байна.

Энэ ехэ хүдэлмэридэ партиин зохёоһон үзэл сурталай олон янзын түгэс мэсэ зэбсэгүүдтэ түшэглэнэбди. Энэ хүдэлмэриин үйлэдбэриин, экономическа талань үзэл сурталай, обществын оюун бодолой байдалтай, хүн бүхэнэй оюун бодолтой нягта холбоотой байна бшуу. Үзэл сурталай, пропагандистска хүдэлмэриие үйлэдбэриһөө, экономикоһоо ондоо тээ, хаанаб даа таһаранги юумэдэл тоолохо ябадалые эрид шууд усадхаха хэрэгтэй. Экономическа зорилгонуудые үзэл сурталай талаһаа мүнөө хангаха хэрэг хадаа социалис мүрысөөн болоно. Манай хүгжэлтые харуулһан тоннонууд, центнернүүд, метрнүүд манда хэрэгтэй болоод байна.

Хэды нигээшье һаа, энэмнай бага байна даа. Юуб гэхэдэ, бидэнэр, коммунистнар, эдэ тоонуудые хүн лажа түйлааб, хүсэл зорилгынь юун урагшань татааб, иимэ юумэ хэжэ ябахадаа. ямар эрмэлзэлтэй ябааб гэжэ хүнэй зосоохиие нэгэ бага саагуур хараха ёһотойбди. Ажал хэжэ ябахадаа, хүн гээшэ хатууужаха, хүгжэхэ, оюун бодолынь баяжаха, һайн һайхан сэдьхэлтэй болохо ёһотой бшуу.

Иимэ оршон байдалда мүрысөөн гээшэ хүнэй сэдьхэл бодолдо дүтэлхэ, хүнэй һайн талыень харуулха, богонёор хэлэхэдэ, хүндэ дүтэлүүлэгдэһэн байха ёһотой гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүрысөөнэй удха шанар, шэнжэнь, эрхэ үнхэсэлынь, тодорхой зорилгонь ажалай коллектив бүхэндэ тон ойлгосотой, хүн бүхэнэй зүрхэндэ тон дүтэ байхын тулада бүхы хүсэл оролдолгоо гаргаха ёһотой.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо мэдээсэжэ байха гээшэ энээндэ ёһо тэдысэ хандаха ябадалые усадхадаг байна. Мүрысөөнэй дүнгүүдые олониитэдэ соносхохо, жэлэй дүнгүүдые гаргахаһаа гадна, кварталай, һарын, хэрэгтэй болоо һаань бүришье богони болзор соо гаргажа хараха гээшэ тон шухала. Эдэ дүнгүүдые олониитэдэ соносхоходоо, урилдаха хүсэл ажалшадта түрүүлдэг, энэ хэрэгтэшье, олон һайн үүсхэлдэ ёһын тэдысэ хандаха ябадалые зайсуулха хэрэгтэ туһалха байна бшуу. Хэблэлэй органууд гансахан лэ абаһан уялгануудаа дүүргэгшэдтэ соло дуудаха бэшэ, харин түсэбөө дүүргэнгүй таһалдуулагшадые, абаһан уялгаяа дүүргэнгүй, бэрхэшээлнүүдэй урда толгойгоо тонгойлгогшодые бүгэдэ ниитын үзэмжэдэ табиха ёһотой.

Үзэл бодолой асуудалнуудые тодо һонороор мэдэхэ теориин талаар хатуужанги байха гээшэ манай пропагандын хүсэ хододоо тодорхойлдог байгаа. Партиин XXIV съездын, «ССР Союзай 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Брежневэй элидхэл соохи, партийна бэшэшье документнүүдэй тобшололнууд болон тодорхойлолгонууд хадаа марксистско-ленинскэ наукада ехэ нэмэри оруулһан байна. Мүнөөнэй эрхэ байдалда пропагандын суртал бодолой удха болон научна удхые тодорхойлһон гол шухала зарим асуудалнуудта элидхэлшэ тогтон хэлэбэ.

Патриотическа болон интернациональна хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриин удха шанар баяжуулһан теоретическэ тодорхойлолгонууд соо совет хүнэй ниитэ национальна омогорхол тухай тобшолол оролсоно. Энэ ушар хадаа совет хүнүүдэй түүхын ш э н э нэгэдэлэй бии болоһон тухай тобшололой, национальна омогорхол, тухай пролетарска, коммунис ёһоор ойлгохо гэһэн ленинскэ сурталые хүгжөөһэн үргэлжэлэлынь мүн болоно. Пропагандын ба ойлгууламжынгаа хүдэлмэридэ эдэ ушар баримтануудые тодо һонороор тоб байса харуулха ёһотойбди.

Табин жэл соо тэмсэлэй болон ажалай оршон байдалда олон ондоо яһатанай совет хүнүүд түрэл болонхой гээшэ. Пролетарска интернационализмын үзэл суртал хадаа уг удхаараа, шэнжэ түхэлөөрөө бүхы ажабайдалнай болоһон байна. Гээшье һаа, ажалшадые интернациональна үзэлөөр хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаһан партийна болон ниитын организацинуудай хүсэл оролдолгые һуларуулжа шаданагүй. Националис ёһо гуримай үлэгдэлнүүд, национальна хүсэл эрмэлзэлээ хэтэрүүлэн гү, али буруугаар харуулха ябадал гээшэ политическэ талаараа хүсэд хатуужаагүй хүнүүдэй оюун бодолдо бүхөөр үлэдэг байна бшуу. Нацинуудай хоорондохи харилсаануудта ямар нэгэн харша үзэгдэлнүүдэй үлэхэ үндэһэ һууриин үгышье болоо һаань, иимэ националис гурим ёһоной үлэгдэлнүүд үшөөл үлэдэг байна. Иимэ националис гурим ёһонуудай үлэгдэлнүүд нютаг нютагай тала бариха ябадалтай заримдаа холисолдодог, нэгэдэдэг байна. Энэнь национализмын нүгөө талань болоно.

Үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэдээ, газаа тээһээ, буржуазна дэлхэйн удамаршад, үзэл сурталшадай националис үлэгдэлнүүдые бүхы аргаар дэбэрээхэ гэжэ оролдодог, хүсэдэг ябадалые бидэнэр хараадаа абангүй байха аргамнай үгы.

Буржуазна пропагандатай хоолойгоо нэгэдүүлэн маоистнууд Советдэ эсэргүү хоро шараар дүүрэһэн пропаганда ябуулна бшуу.

Советдэ эсэргүү элдэб эсын прапагандада манай орон дотор тон зүб политическэ сэгнэлтэ үгтэнэ, эрид шууд харюугай сохилто хэгдэнэ. Гэбэшье, политическэ талаараа хүсэд болбосороогүй зарим уладууд буржуазна идхамжын мэхэдэ ородог лэ байна бшуу даа.

Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд һүүлэй үедэ ажалшадые атеистическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри яһала шангадхаһан байна. Зарим аймагуудта хүн зонойнь шажан мүргэлдэ шүтэдэг ябадал шэнжэлэгдэһэн байгаа, арад зониие атеистическээр хүмүүжүүлхэ тодорхой онол арга хэрэглэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, республикын партийна олон организацинуудта научно-атеистическэ хүдэлмэри бүхы дээрээ мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ яшье хүрэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Атеизмын асуудалаар үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулганууд ехэ ашa туһатай боложо шаданагүй, добтолхы, дайшалхы шэнжэтэй, уран хурса болоногүй. Шажан мүргэлдэ шүтэгшэдэй дунда хүн бүхэнтэй хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Хэжэнгын, Яруунын, Бэшүүрэй болон бусад зарим аймагуудта, зарим һуурин газарнуудта шажан мүргэлшэдэй тархяа үргэжэ байһан ябадал хадаа атеизмын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһые тодорхойлно бшуу. Нютагуудтахи засагай зургаануудай засагаа һуларуулһанайнь гэмээр шажан мүргэл тухай хуулинууд эбдэгдэнэ, үргэл мүргэл хэхэ ябадал гарана, зарим һууриин газарнуудта шажанай түлөөлэгшэд гээшэбди гээд элдэб эсын шарлатангууд, үзэлшэд, мэдэлшэд бии болоод элдэб эсээр аашалалдана.

Атеизмын хүдэлмэриие бүхы талаһаань нилээдгүй шангадхаха шухала гэжэ эдэ баримтанууд харуулжа байна. Манай республика дотор бурхан шажанда шүтэгшэдэй тоо үсөөхэн гэһэн бэеэрээ шажанай үлэгдэлнүүдые хамаагүйгөөр харадаг болонхойбди. Энээнһээ хойшо, энэ хэрэгтэ иимээр хандахаяа болихо зэргэтэй. Шажан мүргэлэй үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ ябадалда хайша хэрэгээр хандаха, шажанда эбсэнгеэр хандаха гээшэ огтолон таарахагүй байна.

Энээнтэй хамта, һуралсалай газарнуудта, илангаяа һургуулинуудта атеистическэ хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые зайсуулхын тулада эрид шууд хэмжээнүүдые абаха шухала, интернациональна ба патриотическа хүмүүжүүлгын хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгые шадамараар, түгэс мэргэжэлтэй багшанар ябуулха ёһотой.

Научно-атеистическэ хүмүүжүүлгын зорилгонууд орёошье, бэрхэшээлтэйшье ааб даа. Коммунис байгуулалтын үедэ шажан мүргэлэй үзэл бодол өөрөө, зүн дэгээн үгы болохо гэжэ тоололтогүй байха. Нилээд ехэ, саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй.

Атеистическэ пропаганда тухай мартаһан республиканска болон аймагуудай газетэнүүдэй хангалтагүй хүдэлмэри тухайда энээнтэй хамта тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Газетэнүүд, радио болон телевидени хадаа атеистическэ хүдэлмэри үүсхэн ябуулдаг газар болохо ёһотой.

Бидэнэр культурын айхабтар ехэ материальна баазатай байнабди. Театрнууд, соёлой ордонууд болон байшангууд, кинотеатрнууд, библиотекэнүүд болон бусад бидэнэй мэдэлдэ байна. Соёлой, зохёохы ажалтай айхабтар олон (зохёолшод, эрдэмтэд, артистнууд, уран зураашад, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд, журналистнууд) хүдэлмэрилэгшэд бии байна. Эдэнэр социалис культура бии болгохо, культурын мэсэ зэбсэгүүдээр ажалшадые коммунис үзэл бодолтой болгохо гэһэн нангин үүргэтэй бшуу. Творческо союзууд, театрнууд, коллективүүд, соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд энэ һайн һайхан уялгаяа нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэжэ ябана гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Манай хүдөөгэй клубуудта, соёлой ордонуудта, библиотекэнүүдтэ ажалшадые патриотическа, интернациональна талаарнь хүмүүжүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тематическа үдэшэнүүдэй, яряанай журналнуудай, уншагшадай конференцинүүдэй, дайнай ветерануудтай, ажалай баатарнуудтай залуушуулай уулзаһан уулзалгануудай удхань эдэнэрэй эдэбхитэй хүдэлмэриие гэршэлжэ байна.

Хэдэн жэлэй турша соо аймагуудта литература ба искусствын үдэрнүүд ходо үнгэргэгдэдэг болонхой. Эдэ үдэрнүүд хадаа манай зохёолшодой, артистнуудай, уран зураашадай ажалшан арадайнгаа үмэнэ тоосоһон тоосоониинь болоно. 1972 ондо Загарайн, Түнхэнэй, Улаан-Үдын, Баунтын болон Бэшүүрэй аймагуудта литература ба искусствын үдэрнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ аймагуудта олон тоото концертнүүд, зүжэгүүд табигдаһан, выставкэнүүд харуулагдаһан байна.

Мүн Улаан-Үдэ городто аймагуудай үдэрнүүд үнгэргэгдэдэг болонхой. Хүдөөгэй аймагуудай ажалшад иимэ үдэрнүүдые үнгэргэжэ байхадаа, городой болон республикын ажалшадые өөһэдынгөө экономико болон культура хүгжөөлгын түйлалтануудтай танилсуулдаг, нүгөө талаһаа өөһэдөө промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэритэй, соёл болбосорол болон ажабайдалтайнь үргэнөөр танилсадаг байна.

Үнгэрһэн жэлэй эсэс багаар оперо ба баледэй театрта табигдаһан «Ангар гоохон дүүхэй» гэжэ балет Глинкын нэрэмжэтэ РСФСР-эй Гүрэнэй шанда хүртэһэн байна. Энэ жэлэй эхин багаар Эрхүү хотодо болоһон уран һайханай харалгада манай Буряадай оюун бэлигтэн зоно соогоо нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ уран зохёолшоднай томо томо интернациональна, гражданска удха шанартай зохёолнуудые бүтээһэн байна. Тэдэнэй дунда Н. Дамдиновай «Ленин минии багша», Д. Жалсараевай «Ленин тухай домог», Ц. Дон-

доковатай уран …
И. Калашниковай …
трава» болон бусад …
но. Театрнуудай р…
аха дүү республ…
уран зохёолшод Ч. …
вай, М. Каримай …
повэй болон бусад …
нууд оруулагдаһан …

Коммунис ёһоор …
шадые хүмүүжүүл…
мэридэхи һайн …
хажуугаар соёл …
эмхи зургаануу…
творческо оюун …
ажал ябуулгада …
далнуудшье баһа …

Мүнөө үеын …
руулһан зохёолну…
гэжэ шүүмжэлхы …
тануунд нэгэтэ бэша…
байха. Зарим уран …
шод болон уран …
дай мүнөөнэй бай…
руулһан асуудалну…
харалаа табидаг …
һаань, энэ дутаг…
дабагдаагүй бай…
нэй гол шалтагаан…
манай творческо …
дэлмэрилэгшэд ажа…
таһаранги, мүнөө…
лые мэдэдэггүй …
болоно, энээнтэй …
тературно-уран …
шүүмжэлэл һула …
хэлэхэ хэрэгтэй. …
лэлдэ хайша хэрэг…
ха ябадал үшөө …
гүй байһаар. Ниг…
ско хүдэлмэри…
илангаяа залуушуу…
то туһаламжа …
үзүүлэгдэнэгүй, …
галтада һаад ушар…
Энээнһээл болон…
уран зохёолшод, у…
шад, артистнууд …
эрилтэ шангатай…
нэгүй.

Аха дүү араду…
культурые халан …
харилсан баяжуу…
хадаа соёл культу…
шадаа хүгжэхэ гол …
ниинь болоно. Тии…
хы коммунист…
дүүдэй ороной …
түйлаһан соёл …
халан абалсаха хэр…
хүсөөрөө туһалалса…
тай болоно. Энэ тал…
республика дотор…
юумэн хэгдэнэ. …
гэршэлһэн олон …
дые харуулжа б…
ряад ороной уран …
ород, украин, …
казах, монгол уран…
шодтой нягта хол…
гууланхай.

Бэлигтэй ород …
торнууд искусствы…
зохёолнууд болон …
Булад Баатар» …
«Ангара гоохон дү…
жэ балет байгуу…
манда ехэ туһа х…
байна гээшэ. Энэ …
най буряад хүгж…
жэлгэдэ ехэ нүлөө …
ниинь дамжаггүй.

Имэрхүү шэнж…
тайгаар хэлэнш…
хубилжа байна. …
гээшэмнай нэгэ га…
до байдаггүй, хари…
байдаг бшуу. …
хэлэн гээшэмнай …
хүгжэнэ. Шэнэ ой…
олон шэнэ үгэнүүд …
но. Ородшье хэл…
үгэнүүд олоор …
Иимэ хубилалт…
хэлэндэ ушаоха …
Жэшээнь, «иску…
спутник» гэжэ …
үгэ бии болон…
энээниие бидэ хай…
оршуулаабибди: …
одон» гэжэ оршуу…
дал таарамжагүй, …
тэрэл зандань хэр…
дээрэ байгаа.

Ондоо хэлэнүү…
үгэнүүдые аба…
хэлэнэй жасада нэм…
ха ушар хадаа …
лые саашадань …
удхатай болоно …
хо ёһотойбди.

СССР-эй байгуу…
50 жэлэй ойдо …
даа үзэл суртал…
риин нарижуулан …
ха, тэрэнэй а…
дээшэлүүлхэ, …
байгуулалтын түсэ…
нуудые дэбжүүлх…
ажалшан зониие …
ехэ үүргэтэй шуха…
болоһон байна. Ой…
хамтын заседани …
вет Социалис Р…
нуудай Союзай …
ой тухай» нүхэр Л. …
невэй хэһэн элид…
бусад документнүү…
на организаци…
ниие зүбшэн хэлс…
ниитэдэ тайлбар…
гуулга хадаа …
дунда ябуулагд…
сурталай-политиче…
мэриие улам һай…
КПСС-эй XXIV …
түүхэтэ шиидхэб…
бэелүүлхэ тэмсэ…
шадые политичес…
үүсхэлтэйгээр элс…
рэгтэ ехээр нүлө…
һаниинь элитэ.

> «Совет засагай тогтоһонһоо хойшонхи жэлнүүдтэ арадай оюун бодолой ажабайдал хэмжээлэшэгүйгөөр баяжаа, тэрэнэй соёл болбосоролой хэмжээн дээшэлээ, политическэ талаар ушар ёһо улам ехээр мэдэдэг болоо. Совет хүнүүдтэ ямар ехэ моральна-политическэ шэнжэ шанарай хүмүүжүүлэгдэһые сүлөөтэ, ушар ёһо мэдэдэг ажалша, патриот ба интернационалист бологшо совет хүнүүдэй ямар ехэ мартагдашагүй габьяа гаргажа шадаха байһые Октябрьһаа хойшонхи манай түүхын бүхы хүгжэлтэ харуулаа. Энэ хадаа социализмын эгээн үнэтэ түйлалтануудай нэгэн болоно.»
>
> Л. И. БРЕЖНЕВ.

…ҺООР ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ СААШАДАНЬ УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

хние улам хүгжөөхын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие бүри һайжаруулхын түлөө городской партийна организаци бүхы хүсэеэ зорюулха байха гэжэ нүхэр Беляков мэдүүлбэ.

— Ганса манай аймагай жэшээ дээрэ харабал, хэдэн арбаад коллективүүд олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдһөө бүридэнэ. Тэдэнэр нэгэ ниитэ сэдьхэлтэйгээр хамтынгаа хэрэгэй түлөө бүхы хүсэ шадалаа, оюун бодолоо зорюулна, эдэбхи үүсхэл гаргана, продукци үйлэдбэрилгээ улам ехэ болгохын түлөө бүхы арга бэдэрэн хүдэлнэ.

Манай аймагта Сотниковой шубуунай фабрика оршодог. Энэ залуу предприятиин ашаглалгада оруулагдаһаар оройдоо табан жэл үнгэрбэ. Мүнөө тус коллектив шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, түрүү технологи үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэнэй ашаар проектээр хараалагдаһан хүсэндөө оронхой. Иигэжэ түсэбһөө, гадуур тус фабрикын ажалшад 20 миллионһоо үлүү үндэгэ, 4 мянга шахуу центнер мяха абажа шадаа. Энэ фабрикада арба гаран үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажаллажа байдаг. Залуу коммунист Ю. С. Айсуевай хүтэлбэрилдэг олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн бригада эбтэй эетэйгээр, хани барисаатайгаар ажалладаг гээшэ. Энэ бригадын коллектив жэлһээ жэлдэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. 1972 ондо тус бригада 14 миллион 775 мянган үндэгэ суглуулаа. Харин түсэбынь 13 миллион 435 мянга байгаа. Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ бүри олон үндэгэ абаха уялгатай. Тэдэнэй уялгань 16 миллион 435 мянга. Үнгэрһэн хоёр һарын дүн харахада, тэдэнэр уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой, — гэжэ КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Шомоев суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэлээ.

Энэ жэшээ хадаа фабрикын коллективэй дунда ажалшадые интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин һайнаар ябуулагдадаг байһые, энэ шухала асуудалда фабрикын дирекциин, партийна организациин үдэр бүриин анхарал хандуулдаг байһые бодотоор гэршэлнэ.

Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэ зуураа, нүхэр Шомоев аймагай колхоз, совхозуудай малшадай дунда социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ, ашаг үрэ ехэтэй амжалтын туйлагдажа байһан тушаа тогтоо. Республикынгаа тогтоһоор. 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөгөө зорюулһан аймагай малшад мяха, үндэгэ гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 16-да дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 1.300 центнер мяхан, 1.820 центнер һүн, 1 миллион үндэгэн үлүү ехээр гүрэндэ худалдагдаад байна.

Аймагай механизаторнууд хабарай тарилгада бэлэдхэл дүүргэжэ байна. Газар элдүүрилгые улам һайжаруулха, тарилгын талмайн хубаарилгые гуримшуулха хэмжээнүүдые хараалхатаяа хамта, бүри энэ жэлдэ бороһото ургамалнуудай тарилгые 3.500 гектараар үргэдхэхэ зорилго табина. Гадна 1973 ондо гурба мянганһаа бага бэшэ шэнэ болон боро газар элдүүрилгэдхэ байна. Хартаабха, овощ, тэрэшэлэн малай тэжээл ехээр абаха хэмжээнүүд абтажа байна.

Социалис мүрысөөн — ажалшадые хүмүүжүүлхэ гол аргануудай нэгэн. Тиимэһээ үгэ хэлэгшэ социалис мүрысөө ажалша коллективүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнийе үрэ дүн баянтай, хүмүүжүүлхы гүн удхатай болгохо зорилготойгоор партиин райкомой, партийна эхин организацинуудай дунда ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай мэдээсээ. Тэрэшэлэн энэ шухала хэрэгтэ ушардаг дутагдалнуудые элирхэйлээ.

Ажалшадые үзэл сурталай-политическэ гүн мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ политическэ һуралсал хадаа ехэ удха шанартай хэмжээ ябуулга болоно. Аймагай гурба мянга гаран хүн һуралсалай энэ жэлдэ политическэ һуралсалда хабаадуулагдаһанхай. Энэ асуудал тухай тогтохо зуураа үгэ хэлэгшэ «Коммунизм» колхозой нэгэдэхи отделенидэ политическэ һуралсалай эмхидхэл, тэрэнэй һайн жэшээе баримталан харуулаа.

Коллективүүдэй урда табигдаһан ажахын ба политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэг хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй эдэбхитэй хабаадалгаа дулдыдадаг байһан тухай КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Титов үгэ хэлэхэдээ тогтоһон байна. Үнэхөөрөө, хүтэлбэрилэгшын өөрынь жэшээһээ, шэнжэ шанарһаа, ударидахы мэргэжэлһээ, нэрэ хүндэһөө коллективэй ажабайдалай амисхал эхи абадаг гээшэ. Тиимэһээ КПСС-эй райком, партийна организацинууд хүтэлбэрилхы кадрнуудай, мэргэжэлтэдэй, инженер болон технигүүдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ анхаралаа онсо табина.

Тиихэ зуураа хүтэлбэрилэгшэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ, мэргэжэлтэ бүхэниие политическэ, хүдэлмэридэ хабаадуулха хэмжээн абтана. Тэдэнэр политһуралсалай пропагандистнараар, экономическа болон коммунис ажалай һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр, лектор болон политинформаторнуудаар хүдэлнэ, олонниитын алибаа эмхинүүдые толгойлно. Кадрнуудай үзэл сурталай-политическэ мэдэсээ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ асуудал шухала хэрэг. Энэл зорилгоор аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуули 1968 онһоо сагүргэлжэ хүдэлжэ байдаг. Эндэ бүхы хүтэлбэрилэгшэд, парткомуудай секретарьнар, главна мэргэжэлтэд һурадаг юм.

Гадна хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй ниитынгээ ажал ябуулгые хэр зэргээр дүүргэжэ байһые хинан шалгаха зорилгоор тусхай асуудалнууд КПСС-эй райкомой пленум болон бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, партиин райкомдо тэдэнэй заримантайнь хөөрэлдэхэдэг гурим тогтоогдонхой.

Хүтэлбэрилэгшэдэй, илангаяа инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдэй олонхинь өөрын творческо түсэбтэй, үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулха социалис уялга абанхай юм. Мүн урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хам оролсоно. Жэшээнь, аймагай промышленна үйлэдбэридэ урлан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар нёдондо 732 мянган түхэригэй алмалта ба арьбалалта хэхэ арга олгогдоо бшуу. Тэрэнэй 587 мянган түхэригынь инженер болон технигүүдэй хубита болоно.

«Шергинский» совхозой Романовскын гахайн фермын транспортёр һэлтэжэ, шэнэ оньһон түхеэрэлгэ табиһанай ашаар 8,5 мянган түхэригэй салин хүлһэн алмагдаа бшуу. Тиигэжэ эндэ урда тээнь хүдэлжэ байһан МТЗ түхэлэй 4 трактор, табан хүниие ондоо хүдэлмэридэ хэрэглэхэ арга олдоо гээшэ. Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулмаар.

— Хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда эмхидхэгдэдэг хүмүүжүүлхы шэглэлтэй хэмжээ ябуулганууд, социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ, харюусалга дээшэлүүлхэ талаар партийна организацинуудай өрхилдэг хүдэлмэриин дүй дүршэлые хэрэглэлгэ хадаа хүнүүдэй эдэбхи үүсхэл дэбжээхэ, республикын 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа, табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабаринуудые эрхэ бэшэ дүүргэхэ тэмсэлдэ тэдэниие үргэнөөр элсүүлхэ арга олгоно, — гэжэ нүхэр Титов үгынгөө эсэстэ мэдүүлбэ.

«ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые уншахадаа, үнэн сэдьхэлһээ омогорхон баясахаар байна. Коммунизмын түлөө тэмсэн хүдэржэһэн баатар тэмсэлшэд, ёһотойл интернационалистнууд урган гараа. Нэгэ ниитэ сэдьхэл бодолтой, гол зорилготой эбдэршэгүй хани нүхэсэл болоһон наци болон үндэһэ яһатанай нэгэдэл манай СССР-тэ байгуулагдаа. Иимэ ушар түүхэдэ урдань огто үзэгдөөгүй, — гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой парткомой секретарь И. Е. Иванов үгынгөө эхиндэ мэдүүлээ.

Манай колхозой тосхонуудта ажаһуудаг залуу үетэн урдань, табин жэлэй урда элиисэг хулинсагуудайнгаа ямар байдалтай, ямар харилсаатай байһыень огто мэдэнэгүй. Теэд совет ёһоной ажабайдал манай ажаһуудалые үндэһөөрнь хубилгаа, үндэһэ [illegible] пондын харилсаа холбоо байгуулаа, хүн бүхэн [illegible] тернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ эрхэ нүхэсэл олгоо гэжэ тэрэ онсолон тодорхойлно. Тэрэ боложон ехэ хубилалтые өөрынгөө ород, буряад айлнуудһаа нэгэдэн бэхижэһэн ажахын ажабайдалһаа жэшээлэн харуулба.

Колхозойнгоо туйлаһан амжалта тухай тогтоходоо, нүхэр Иванов энэмнай колхознигуудай дунда холын хараатайгаар, гол зорилготойгоор ябуулагдадаг ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин үрэ мүн гэжэ тэмдэглээ. Энэ ехэ хүдэлмэриие ажахын партийна организаци хүтэлбэрилнэ. «ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэл ажалша колхознигуудай зоригжол бүри бадаруулаа. Тиигээдшье энэ элидхэлые, ойн баярай хамтын заседаниин бусад материалнуудые шудалха, хүн зондо тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһаар. 21 лектор, 22 политинформатор, 27 агитатор эдэ документнүүдые улад зондо ойлгуулха хүдэлмэри ябуулна. Гадна политическэ һуралсалда ябагшад тэдэ түүхэтэ документнүүдые шудалжа байна.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй үргэнөөр ябуулагдажа байһан тухай үгэ хэлэгшэ тогтоо. Энэ хэрэгтэ колхозой тосхонуудтахи клуб болон культурын байшангуудай, соёл гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, агитколлективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

— Табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы удха шанартай жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө манай колхозой партийна организаци бүхы хүсэеэ зорюулха, ажалшадые интернациональна үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха байха, — гэжэ нүхэр Иванов мэдүүлээ.

Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой парткомой секретарь Н. И. Кузнецов үгэ абана.

— КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседани дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые, мүн тэндэ абтаһан бусад документнүүдые манай коллективэй ажалшад зоригжол түгэсөөр хүлеэн абаа. Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэйнь даабарие үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, хүсэлэл оролдолгоёо зорюулхабди гэжэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэднай деподо болоһон митинг дээрээ мэдүүлээ бэлэй.

Арадай ажахын ашаа шэрэхэ үнгэрһэн жэлэй даабарие 18 хоногоор уридшалан дүүргээ һэн. Жэлэй туршада 11 млн. квт-час хэмжээтэй электрын эшэ хүсэн алмагдаа, технико-экономическа бэшэ даабаринууд булта үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна — гэжэ тэмдэглээ.

Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, нүхэр Кузнецов үзэл сурталай, политическэ хүдэлмэри һайжаруулха интернациональна үзэл бодолтойгоор ажалшадые хүмүүжүүлхэ талаар эрхилдэг партийна организациин ажал ябуулга тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Мүнөө үедэ депогой инженер, технигүүдэй 70 гаран процентнь ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хабаадалсана. Эдэнэй олонхинь өөрынгөө үйлэдбэриин ажал ябуулгые ниитын хэрэгтэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор эрхилнэ.

Коллективэй олон хүн политическэ, экономическа һуралсалда ябана, коммунис ажалай һургуулида, институт, техникум болон хүдэлмэришэн-залуушуулай һургуулинуудта һурана. Энэ ушар ажалша хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, үзэл сурталай талаар хатуужанги байха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Кузнецов хүн зоной ажаһуудаг газарнуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри оншотойгоор ябуулха, ажал хүдэлмэриһөө хулжадаг хүнүүдтэй, заахуу зайгуулнуудтай, архи намнагшадтай тэмсэл шангадхаха асуудалнуудта анхаралаа хандуулба.

— КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «1973 оной арадай ажахын түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» тогтоолдо харюу болгон, манай коллективэй хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Энэ жэлэй мүрысөөн онсо илгаатай. Депогой коллектив Шэтэ хотын депогой коллективтэй, хоёр колонно Нижнеудинскын ба Эрхүүгэй депогой колоннонуудай коллективтэй мүрысэнэ. Ихэлээрээ харюусалга бүри шангадана, — гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидениин ба радио дамжуулгын комитедэй түрүүлэгшэ Ц. Ц. Митыпов ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, ажалшадые интернациональна үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ радио болон телевидениин ямар ехэ үүргэтэй байһые онсолон тэмдэглээ. Тэрэ үүргээ харюулмаар хараалһан хэмжээ ябуулганууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

Ажалшадые коммунис ёһоор, интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй ямар ехэ, шиидхэхы шэнжэ шанартай үүргэ дүүргэдэг байһан тушаа, мүрысөөнэй манай республика дотор ямараар эмхидхэгдэжэ байһан тушаа профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ Л. С. Асеев дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Зэдын партийна организацида үзэл сурталай, коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар табигдаһан тухайда КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь А. Р. Потепалов хөөрэбэ.

Социалис общество байгуулгын шухала асуудалнуудай нэгэн — национальна асуудал манай орондо шиидхэгдэнхэй гээшэ. Манай бодото байдал энээнэй элитэ гэршэ мүн. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада үнгэрһэн совет арадуудай һайндэр — ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой энээнэй бодото гэршэ болоно. Манай аймагта олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажаллана. Мүнөө сагай ажабайдал, багашье, ехэшье коллектив бүхэнэй байдал түхэл шэнжээрээ, удхаараа интернациональна болонхой гээшэ.

Совет патриотизмын, интернационализмын үзэлөөр залуу үетэниие, хүн бүхэниие хүмүүжүүлхын тулада, совет хүнэй омог дорюун мэдэрэлэй улам гүнзэгы шэнжэтэй болохын тулада хүдэлмэри ябуулнаабди, ябуулха ёһотойшьебди. ССР Союзай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай хамтын суглаанай материалнуудые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэлые манай аймагай ажалшад шудалжа байна. Партийна һуралсалда хабаадагшад занятинуудтаа эдэ материалнуудые үзөө, хожомоошье үзэхэ, шудалха юм.

Олонниитэ зониие хүмүүжүүлхэ, кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ партиин райком ехэ һаналаа табидаг байна. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар, ажахынуудай главна мэргэжэлтэд бэрхэ, эрдэмтэй, шадабаритай, дүршэлтэй зон юм.

Манай аймаг адуу мал олонтой, түбэй газарһаа холо нютаг юм. Тиигэбэшье манайда ондоо тээһээ ерэһэн мэргэжэлтэд гэдэргээ бусадаггүй, харин нютагжадаг байна. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд холуур таража һуудаг. Эдэнэрэй алибаа эрилтэ хангаха хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ ходо оролдогдоно. Энээнтэй хамта нэгэ һанамжа хэлэлтэй. Манай һанахада, хүдөө нютагуудта городой үзүүлдэг туһаламжа үргэдхэмөөр хэ. Городто олон эрдэмтэд, зохёохы ажалтан хүдэлнэ. Теэд эдэнэрые бидэнэр харанагүйбди. 1969 ондо манай аймагта литература, искусствын үдэрнүүд үнгэргэгдөө һэн. Зохёолшод, искусствын ажал ябуулагшад манай малшад, механизаторнуудтай, бүхы ажалшадтай уулзаа бэлэй. Алишье талаһаа эдэ уулзалганууд ехэ хүхюун баяртайгаар үнгэрөө һэн. Теэд тэрээнһээ хойшо эдэнэртэй бэшэ уулзагдаагүйнь гэмшэхээр байна. Мүн соёлой эмхи зургаанууд булта һайнаар хүдэлнэгүй даа.

Манай аймагай ажахынууд хамтараад, ретранслятор бариһан байгаа. Иигэжэ Зэдын ажалшад телевидени харадаг болонхой. Теэд хэлхээ холбооной управлени энэ түхеэрэлгые хүдэлгэхэ, хангаха хэрэг бэе дээрээ даажа абахаһаа айна. Энээниие шиидхэбэл һайн бэлэй.

Совет засагай үедэ Буряад орондо культура, искусствын хүгжэһэн тухайда, литература, искусствын ажал ябуулагшадай республикынгаа ойе угтуулан хэжэ байһан хүдэлмэри тухайда республикын культурын министр П. Н. Нимаев хэлэбэ.

Буряадай искусство ба культура хадаа манай нютагта болоһон үндэһэн ехэ хубилалтануудай аша үрэ мүн. Гүйсэхээ байгаа табин жэлэйнгээ хяра дээрэһээ харахада, энэмнай бүришье элеэр тобойжо харагдана. Мүнөө республика доторнай искусствын эмхи зургаанууд, соёлой олон эмхинүүд, культурын дээдэ ба дунда һургуулинууд хүдэлнэ. Зохёохы ажалтан — үндэһэн интеллигенци, зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд, артистнууд урган гараа. Манай оронһой арадуудай, нэн түрүүн ород арадай культурын гайхамшаг түлөөлэгшэдэй туһаламжын ашаар иимэ амжалта туйлагдаа гэжэ мэдүүлхэ байнабди.

Туйлаһан амжалтануудаа зохёохы ажалтан шүүмжэлхы нюдөөр, мүнөөнэй эрхэ байдалай — хүгжэнги обществын зорилгонуудтай зохилдуулан хаража үзэнэ. Зохёохы ажалаа, бэлигээ эдэнэр коммунис хүмүүжүүлгэдэ сүм зорюулнад.

ССР Союзай 50 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй үедэ искусствын ажал ябуулагшад һонин зохёолнуудые бүтээһэн байна. Шэнэлэч табигдаһан «Ангар гоохоч дүүхэй» гэжэ баледнай 1972 оной РСФСР-эй Гүрэнэй шанда хүртөө. Тиигэжэ буряадай искусствын зохёол орон дотороо суутай болобо гээшэ. Энэ жэлдэ театрнуудта шэнэ зүжэгүүд табигдана. Ленинскэ шангай лауреат Арам Хачатурянай «Гаянэ» гэжэ балет оперо ба баледэй театрта табигдаа. Мүн национальна зохёолшодой зүжэгүүд: Ч. Айтматовай «Улаахан пулаадтай уляангирхан», Мустай Каримай «Айгуль орон», Габит Мусреповэй, белорусс, грузин драматургнуудай зүжэгүүд табигдаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Мариин, Чувашай, Мордовагай, Аджарай, автономито республикануудай дуу, хатарай ансамбльнууд манай республикада айлшалаа. Тиихэдэ манай ансамбль Волго, Ураал болон Сибириин томо томо городуудаар ябажа ерээ. Мүн уран һайханай коллективүүдэй репертуарта манай ороной арадуудай зохёолнуудһаа оруулагдажа, баяжуулагдаа. Буряад драмай театрта табигдаһан Ленинскэ шангай лауреат Чингис Айтматовай «Улаахан пулаадтай уляангирхан» гэжэ зүжэг национальна драматургиин Бухэроссин харалгада 1-дэхи диплом, мүнгэн шанда хүртөө, мүнөө Россин Федерациин эрхим 13 зүжэгүүдэй тоодо оронхой, Ленинградта түгэсхэлэй харалгада хабаадана.

Ц. Шагжинай зүжэгүүд, Б. Ямпиловай оперонуудаи ороной томо томо городуудта табигдажа байһан ушар зониие мүнөө гайхуулхаяа болинхой.

Мүнөө манай орон дотор арадуудай культурын бэе бэеэ баяжуулжа, бэе бэедээ улам улам дүтэлжэ байһан ушарые эдэ баримтанууд тодоор гэршэлнэ.

Тиигэбэшье, искусство ба культурые, зохёохы ажалтанай хүсые, бэлигые сүртал бодолой хүдэлмэридэ үшөөл хүсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. А. Р. Потепаловай ажаглалта тон зүб байна.

Искусствын, соёлой эмхи зургаануудай, культурын һургуулинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии байна. Зохёохы ажалтанай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха хэмжээнүүдые партиин горкомтой хамта абаха байнабди.

Республикын 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Май һарада Москвада, Свердловскдо үнгэргэгдэхэ литература, искусствын үдэрнүүдтэ ехэ бэлэдхэл хэрэгтэй. 250 гаран хүн энээндэ хабаадаха юм. Энэ хадаа Буряадай искусство, литературын 50 жэл соо туйлаһан амжалтын тоосоон гэжэ харанабди.

Олон газарта соёлой эмхи зургаанууд үшөө хүсэд һайнаар хүдэлнэгүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ Хориин, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Хяагтын, Октябрьска районуудай партийна организацинууд соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые абаһан байна. Партиин райкомууд, аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд, сомоной Соведүүд, парткомууд соёлой эмхи зургаануудта ехэ туһаламжа үзүүлдэг, шалгадаг, хэрэгтэй сагтань шанга эрилтэ табидаг болонхой. Энэнь аша туһатай байдаг юм. Жэшээнь, Захааминай аймагай библиотекэнүүдэй хүдэлмэри һураггүй һайжаранхай. Энээнэйнгээ түлөө республикын Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзай областной соведэй дамжуулгын Улаан түг абахаа ёһоороо абаа. СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ клубай хүдэлмэри һайжаруулһанайнь түлөө Хяагтын аймагта соёлой министерствын, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан түг барюулагданхай. Зүгөөр, зарим жэшээнь, Баргажанай, Прибайкалиин болон бусад аймагуудтахи байдал иимэ гэжэ хэлэхын аргагүй.

— Мүнөөнэй үе сагта хоёр дэлхэйн хоорондохи үзэл бодолой тэмсэлэй улам хурсадажа байгаа үедэ бидэнэр, илангаяа зохёохы ажалтан улам һэргэг байха, совет хүнүүдэй баян дэлгэр байдал, энэрхы сэдьхэл, шэн зориг, нүхэсэл харуулһан зохёолнуудые бэшэхэ ёһотойбди, — гэжэ Буряадай уран зохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ Д. З. Жалсараев хэлэбэ. Мүнөө үедэ зохёолшодой хэжэ байһан ажал тухайда, мүнөө үеын ажабайдалтай, коммунизм байгуулагшадай гайхамшаг ажал хэрэгтэй гүн гүнзэгыгөөр танилсаха хүдэлмэриин хэгдэжэ байһан тухай, уран зохёолой шүүмжэлэл тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлхын тулада абтажа байһан хэмжээнүүд тухайдаа нүхэр Жалсараев саашань тогтобо.

Эдиршүүлэй литературын дутагдалтай байһан тухайда оратор һанаагаа зобонгёор тэмдэглэбэ. Эдиршүүлэй литература тушаа Бухэроссин зүблөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет зарлажа, һаяхан Москвада үнгэргөө. Эндэ тэмдэглэгдэһэн дутагдалнууд мандашье дууһан хабаатай. Һайса бодомжолжо, шухала хэмжээнүүдые абахаар болоо.

Коллективтээ суртал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг дүршэл тухайгаа, коллективэйнгээ гэшүүдэй ниитын эдэбхи үүсхэл бадаруулха, ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг болохоор хүмүүжүүлдэг тухайгаа судна бүтээлгын заводой директор Н. А. Розанов хөөрэжэ үгэбэ. Хүтэлбэрилэгшэдые, инженернүүд болон технигүүдые хүмүүжүүлхы хүдэлмэридэ хабаадуулха хэмжээн абтаһан байна. Партиин XXIV съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ эдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадана, олон хүн пропагандистаар хүдэлнэ, лекци, элидхэл, хөөрэлдөө хэнэ. Коммунистнууд хүтэлбэрилэгшэд — директорэй орлогшо нүхэр Гаврилов, главна инженер Курбатов, таһагуудай начальнигууд Юхлин, Скрипкин, гурбадахи цехэй начальник Комаров гэгшэд ахажынгаа хэрэгые хүмүүжүүлгын хүдэлмэритэй зохилдуулан ябуулна. Олон инженернүүд, технигүүд эрдэм, техникын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Инженернүүд, хүдэлмэришэдэй хамтаржа хүдэлһэнэй ашаар техническэ талаар нарижуулхашье, хүмүүжүүлгын хэмжээнүүд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Череповецкэ, Минскэ заводуудай хүдэлмэри тухай КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоолнуудые бэелүүлэн, инженернүүд, технигүүдые коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлгэдэ хабаадуулха, хүнүүдэй ниитын эдэбхи дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухайда оратор тэмдэглэбэ. Заводой олон инженернүүд, технигүүд марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ һурана, экономическа шэглэлтэй сагүргэлжын теоретическэ семинарта, һалбаринуудай курсануудта һуралсана. Заводто мастернуудай хоёр жэлэй һургуули хүдэлжэ байдаг. Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүд хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй эрдэм, бэлэдхэл дээшэлүүлхэ, тэдэниие хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаадуулха хэрэгтэ туһатай байна. Энээнэй ашаар олон хүн дэбжүүлэгдээ.

Коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социальна түсэблэлгэ гээшэ ехэ удха шанартай. Иимэ түсэблэлгэ хадаа хүдэлмэриин сагхараалхаһаа гадна хүдэлмэришэдэй сүлөөтэй саг түсэблэлсэдэг, сүлөөтэй сагаа ашатай туһатайгаар хэрэглэхэ ябадалдань нүлөөлдэг байна. Социальна түсэблэлгэ хэдэн жэлэй хэгдэдэг болонхой. 1972 ондо хүдэлмэришэдэй һэлгэхэ ябадалай 2 процентээр хороһондо, 1971 ондо журам эбдэгшэдэй 3,3 процентээр үсөөрһэндэ энэ хэмжээнэй туһатай байһаниинь лабтай.

Социалис мүрысөөн гээшэ ажалай үндэр дээдэ бүтээсэ туйлахаһаа гадна, мүн шэнэ хүнэй түлөө тэмсэл мүн. Социалис уялганууд доторнай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд үргэнөөр хараалагданхай. Манай заводто олон хүн элдэб һуралсалда хабаадалсана. Һурадаг зонууд ажалдаашье эдэбхитэйнүүд даа. Табан жэлэй түсэб дүрбэн жэлдэ, гурбан жэлэй түсэб республикынгаа ойдо дүүргэхэ гэхэ мэтын үүсхэлнүүд гараһан байна. Жэшээнь, коммунист-мастер нүхэр Ильичевэй бүлэгтэ 1972 ондо 25 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үгтөө. Эндэ журам эбдэхэ ябадал үгы болонтоһон байна.

Манай заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй хоёр жэлэйнь түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээд, мүнөө шэнэ түхэлэй суднануудые гаргахын тулада оролдожо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ эрдэм-шэнжэлэлгын хоёр шэнэ судна бүтээжэ гаргаа һэмди.

Коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлхэ талаар юу хээнэй хэгдээшье һаань, дутагдалнуудгүйбди гэхыч аргагүй. Захиралтын лэ хүсэндэ найдаад, үзэл бодолой хүдэлмэридэ анхардаггүй хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии байһаар. Хүн зоной эрилтэдэ хананхардаггүй, ёһын тэдысэ хандаха ябадал дайралдаһаар. Заводой дирекци, партийна организаци зоной харюусалга дээшэлүүлдэг хэмжээ — шалгалтые хаһа саг соонь хэрэглэдэггүй байна.

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор Ф. Е. Ефимов ажалай коллективэй хүмүүжүүлхы хүсэн тухайда хэлэбэ. Коллектив гээшэ хүн зониие нэгэдүүлдэг, үйлэдбэриин түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэгшэдые хүмүүжүүлдэг газар юм. Партийна организаци, совхозой дирекци политическэ, хүмүүжүүлгын, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри сагүргэлжэ ябуулжа байдаг. Мал ажалда хүдэлдэг 137 хүнэй 62-нь «мал ажалай I, II классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэтэй. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада бүхы механизаторнуудай 36 процентнь «I, II классай механизатор» гэһэн нэрэ зэргэтэй болонхой. Мүнөө 107 механизатор болон малшад хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономикын үндэһэ һуури, мэргэжэл дээшэлүүлхэ программатай хамта шудалжа байна. Эдэ хэмжээнүүд коллективэй политическэ, ажалай эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэ түлхисэ болоһониинь ойлгосотой.

Совхозой партком, дирекци, профсоюзай комитет үзэл сурталай олон янзын хүдэлмэри сооһоо социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ударидаха хэрэгтэ ехэ һаналаа табидаг гээшэ.

Социалис мүрысөөн болбол үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хурса зэбсэг мүн болоно. Коммунист П. Т. Разницинай хүтэлбэрилдэг 4-дэхи фермын хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй сагта һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөө аймаг дотороо үүсхээ һэн. Мүрысөөнэй дүн гаргаха, тэрэниие олондо дуулгаха, урмашуулха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдадаг байна. Дамжуулгын Улаан түг, хүндэлэлэй номдо түрүүшүүлэй нэрэ бэшэхэ мэтын урмашуулга ехэ үүргэтэй. Мүрысэһэн бүхы хүнүүдые түрүү хүнэй туйлалтада хүргэхын тулада хэмжээн абтадаг байна. Эдээнэй хүдэлхэдэ зохихо эрхэ байдал байгуулдаг байнабди. Парткомой, дирекциин, профсоюзай комитедэй зүгһөө эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри сагүргэлжэ ябуулһанай ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ совхозой үйлэдбэриин бүхы коллективүүдтэ мүрысөөн ёһотоор эмхидхэгдэдэг болонхой.

Энээнэй ашаар 9-дэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые манай совхоз үлүүлэн дүүргэһэй байна. Мяха абаха түсэб 101,2, һү — 107,2, ноохо — 109, үндэгэ — 123 процентээр дүүргэгдээ. Гүрэндэ таряа худалдаха түсэб 104,7, һү — 110,2, ноохо — 112,6, үндэгэ — 126,9 процент дүүргээбди. Эдэ хоёр жэл соо манай совхоз олзотой гараа. Һү һааха үйлэдбэриһөө бэшэ һалбаринууд олзо оруулдаг болонхой. Республикынгаа 50 жэлэй ойе угтуулан абаһан социалис уялганууд яһала дүүргэгдэжэ байна. Гүрэндэ һү худалдаха — 1-дэхи кварталай түсэб мартын 24-дэ дүүргэгдэхэ, 250 центнер һүн түсэбһөө гадуур худалдагдаха. Мартын 27 болотор мяха гүрэндэ худалдаха түсэб дүүргэгдэхэ, үндэгэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Малай үбэлжэлгэ амгалан һайнаар үнгэргэхын тулада оролдожо байнабди. Механизаторнуудай хабарай тарилгын техникэ бэлдэжэ дүүргүүтэй байна. Тарянай газар үргэдхэхэ хэмжээнүүдые энэ жэлһээ абтаха. 200 гектар газар ой модонһоонь сэбэрлэжэ элдүүрилхэбди. Саашадаа энэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Зүгөөр ой модо орбонгоорнь унагаажа сэбэрлэхэ хүндэ трактор хэрэгтэй. Республикын дээдын зургаанууд энэ эрилтэдэмнай һаналаа табиха бэзэ даа.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай ректор И. А. Батудаев, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Ралнаев, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай парткомой секретарь Ц. Б. Галданов гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Һүүлдэнь КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоев дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлээ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаараа зохихо тогтоол баталан абаба.

Болгариин, Чехословакиин, Германиин Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай хүнгэн промышленностиин мэргэжэлтэд нэхэмэл бэшэ бүдүүдые үйлэдбэрилхэ машинануудые хамтаараа бүтээжэ эхилбэ. Энэ бүдүүд газаа талаhаа нэхэмэл бүдүүдhээ илгаагүйшье hаа, тэдэнhээ жэшээгүй бүхэ байха. Энэ бүдүүдые гаргалга Украинын Ровенскэ фабрикада эхилээ. Эндэ 4,5 гектар талмай эзэлдэг нэгэдхэмэл корпус соо бүд үйлэдбэрилгын шэнэ онол арга гүйсэд хэрэглэгдэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ровно городтохи туршалгын фабрикын нэгэ цех соо.

АПН-эй фото.

ЗАЛУУ НАҺЫЕНЬ ҺАНУУЛНА

Загаhа гүрэндэ тушаан абадаг Баргажанай пунктда Михаил Федорович Каргапольцев гэжэ наhажаал хүн ажалладаг. Тэрэнтэй уулзахадаа би сэдьхэлээ ханадагби. Энэ хүнhөө тусгаар дулаан найдал, ёhотой үнэн ябадалай жэшээ элшэтэн байдаг. Үдэр бүриингөө уялгые нарин нягтаар дүүргэжэ ябаха гээшэ баатаршалгатай тэнтэй гэжэ хэлсэдэг. Теэд Михаил Федорович ёhотойл баатаршалга харуулан, совет сэрэгшэдтэй хамта түүхэтэ дүшэн табан оной хабар Агуухэ илалта асарhан гээшэ.

Гушаад жэлэй саана болоhон тэрэ үйлэ хэрэгүүдыень hэргээхэ гээшэ бэлэн бэшэ байба. Жарандаа дүтэлhэн энэ хүн сарюун бэетэй, энеэбхилхэдэнь нюурайнь олон уршалаа элиржэ, наhанай хүнгэн бэшэ зам гаталжа гараа.

Шаралhан фото-зураг дээрэhээ хурса нюдөөр шэртэжэ hууhан эрэлхэг зоригтой артиллерист мүнөө урдамнай hууна гэжэ hанахада үнэншэхөөр бэшэ шэнги.

Михаил Федорович Каргапольцев дайнай эхинhээ эсэс хүрэтэрнь ябажа гараhан сэрэгшэ. Бидэндэ өөрынгөө сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаhан нэгэ хэдэн хүндэ ушарнуудые хөөрэжэ үгөө.

Тиихэдэ Черниговhээ хойгуур байдаг Любеч гэжэ бишыхан городой хажуугаар 12-дохи гвардейскэ дивизиин авангард болохо 32-дохи гвардейскэ стрелково полкын сэрэгшэд Днепр мүрэндэ тулажа ерэhэн байгаа. Хоёр хоног соо бэлэдхэл хэhэнэй hүүлдэ совет сэрэгшэдэй түрүүшын бүлэг мүрэниие гаталжа эхилээ юм. Тэрэ бүлэгэй баруун эрье хүрэжэ, дайсантай тулалдажа эхилэмсээр, хоёрдохи бүлэг бушуу түргэн гаталжа эхилhэн байна. Эдээнтэй хамта 76 миллиметрэй ухэр буунуудтай артиллерийскэ батарей ябалсаа. Нэгэ буугай эасчедой командир Баргажан нютагай хүбүүн, залуу сержант Михаил Каргапольцев байгаа.

Днепрын уhан бусалhан шэнги болоо. Ехэ буугай hомон, дээгүүрнь хүүеhэн самолёдуудай бомбонууд хажуугаарнь тэhэрээ. Тойроод утаа, уняар. Тиибэшье сэрэгшэдэй hанаан—баруун эрьедэ. Тэндэhээ шанга тэмсэлэй абяан соностодог байгаа. Плацдарм эзэлhэн түрүүшын бүлэгэй ямар байдалда ороhыень мэдэрhэн эдээнэй досоо гансал «түргэн—урагшаа» гэhэн бодол орожо байгаа. Зүгөөр аадарай ороhон мэтэ hомон, бомбын тэhэрээн соогуур урагшаа нэгэшье метр ябаха гээшэнь бэрхэтэй hэн. Олон сэрэгшэд Днепрэй уhан соо хэтэ мүнхэдөө нойрсоо. Иимэ ехэ уhа түрүүшынхиеэ гаталалсаhан Михаил Каргапольцев урдань үзэhэн олон бэрхэшээлнүүдээ hанажа ябаа hэн.

Тэрэ нилээдгүй «халуун шулуу долёоhон» сэрэгшэ ябаа. Ушар юуб гэхэдэ, 1939 оной ноябрьда хоёр жэлээр Улаан Армиин албанда татагдаhан сэрэгшэ Каргапольцев түрүүшынхиеэ дайриин үнэр 1941 оной август соо Смоленск шадар үнэрдэhэн намтартай. Одоол тэрэ үдэрнүүд hүроөтэй hэн. Нецецүүдэй булюу хүсэндэ манайхин сухарижа байгаа. Зарим үедэ хаана манайхинай, хаана немецүүдэй байhые мэдэхэ аргагүй байдаг hэн.

Москва хамгаалгын үсэд шанга байлдаанда хабаадажа, бури дүршэлтэй болоо. Добтолгын болоходо, түрүү бүлэгтэ оролсожо, Можайск хотые сүлөөлэлсэбэ. Удаань баруун-урда зүг барижа, дайсанаа намналсаа. Орловско-Курска шадар болоhон шанга байлдаанай үедэ гараа шархатабашье, дахин дайшалхы нүхэдөө хүсэжэ ерээ. Тэрээнэй энгэртэ «Шэн зоригой түлөө» гэhэн хоёр, «Москва хамгаалhанай түлөө» медальнууд яларна, ехэ буугай командир болонхой тэрэ Днепр тулажа ерэhэн байба.

...Эрьеын дүтэлэмсээр, ябаган сэрэгшэд Днепрын хүйтэн уhа руу бэлхүүhэсээ hүрэжэ, урагшаа тэгүүлэн ябажал байба. Харин артиллеристнүүдэй хэрэг орёо байгаа. Эрьедэ тулажа ошоод, пушкануудаа түргэн hала дээрэhээ абажа, эрьедэ гаргаха гээшэ тиимэ амар бэшэ байба. Юундэб гэхэдэ, баруун эрьень айхабтар эгсэ байшоо. Солдадуудтай хамта арай гэжэ пушкануудаа эрье дээрэ гаргажа байха үедэ дайсанай ухэр буунууд Днепрын уhан соо тамаржа ябагшадые сэхэ буудажа, пулемедууд плацдарм баригшадые газарта «няажа» байгаа. Нэн түрүүн дайсанай галай точконуудые усадхаха гэhэн зорилго артиллеристнүүд абажа, сэхэ буудажа эхилбэ. Нигэhээршье дивизиин гол хүсэн Днепр гаталжа эхилээ.

Энэ тулалдаанда ехэ үүргэтэй байhан артиллеристнүүд шагнал хайрада хүртөө. Батарейн командир Василий Акимов Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, расчедой командир Михаил Каргапольцев Улаан Одоной орденоор шагнагдаа hэн.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

— Иимэ шанга тэмсэ... ...hа үеэрээ мартахагүй ба... Энэшни хадаа бидэнэй то... до сагhаа урид сагаан ... бии болгоhон ушарнуу... шэл даа, — гээд мүнөө ... хаил Федорович бага ... hагад хөөрэжэ hуугаа hэн.

Днепрын эрьеhээ ... Берлин хүрэтэр үшөө жэл ... хад соо ябахадаа, Михаил Федорович Каргапольцев олон ... хин үхэлдэ дүтэхэнүүр ябаа...

Долоон жэл шахуу сэ... албанда ябаhан Михаил Федорович 1946 оной июньhээ ... нөө болотор Баргажанай ... гай загаhанай комбинат... ажаллана. Бэеньшье ехэ ... бэшэ. Зүгөөр хэhэн ажал... сэхэ сэбэрээр хандажа, ... най дүлэн соо партиин ... дэ ороhон коммунист ... үльгэр жэшээ харуулан ... даг. Мүнөө тэрэ Баргажан... загаhа тушаан абадаг пу... тын мастер юм.

Михаил Федорович Каргапольцевой энгэртэ Улаан ... ной гурбан орден ба ... медаль яларна. Тэдэнэр ... дүлэн соогуур үнгэрhэн ... наhыень hануулна.

Н. ГАЛДАНОВ.

МОСКВАГАЙ АРТИСТ АЙЛШАЛАА

Манай буряад интернат hургуулида үе-үе болоод лэ hонирхолтой уулзалганууд үнгэргэгдэдэг. Жэшээнь, Улаан-Үдын ород драмын театрта хүдэлхөөр ерэhэн Феликс Сергеевтэй болоhон уулзалга тухай газетэдэ толилогдоhон байха. Тиихэдэ Буряадай гүрэнэй оперо, балетэй театрай хатарша Екатерина Самбуеватай, залуу поэдүүдтэй болоhон уулзалганууд hонёор үнгэргэгдэhэн байна.

Һаяхан Москвагай эстрадын артист Василий Петрович Гуренков айлшалжа ерээ. Тэрэ харахада наhатай болоhон янзатайшье hаа, маниие hонирхуулаа, өөр тухайдаа тон богонёор хөөрөө.

...1930 ондо Москвагай уран hайханай дээдэ hургуулида ороод, тэрэнээ 1937 ондо амжалтатайгаар дүүргээд, hүүлдэнь Ермоловагай театрта хүдэлхөөр ерээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда түрүүшын үдэрhөө hүүлшын үдэр хүрэтэр хабаадалсаhан. Хэлэн шагналтай. Дайнай hүүлдэ театртаа дахин ерэhэн аад, тэндэhээ Москвагай эстрадын сценэ дээрэ хүдэлхөөр эльгээгдэhэн байгаа. Тэндээ мүнөө хүрэтэр хүдэлнэ. Василий Петровичой литературна концертын программын номернууд үсөөншье hаа, угаа hонирхолтой байгаа. Түрүүшын тоодо Л. Пантелеевэй «Пакет» гэhэн рассказ уншагдаа. Һүүлдэнь Ярослав Гашегай «Сайн сэрэгшэ Швейкын уршагта... ...далнууд» гэжэ хоёр ... комеди гүйсэдхөө. Гүйсэдхэ... автор болон комеди ... богонёор хөөрэхэеэ мартаа... М. Шолоховой «Хахалагдаhан газар» гэhэн романhаа ... хэhэг уншалгаар концерт... түгэсхөө.

...

Ханда ДАШИЕВА,
Улаан-Үдын 1-дэхи интернат hургуулиин hурагша.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ДОМЕНЩИГУУД ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭНЭ

ПРАГА. ЧССР-эй түсэбтэ табадахи табан жэлэй зорилгонуудые КПЧ-гэй XIV съезд харзалhан байна. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн Чехословакида дэлгэрнэ.

Республикын индустриальна томо түб болохо Остравадахи Витковицка К. Готвальдын нэрэмжэтэ металлургическа болон машина бүтээлгын комбинадай олон мянган хүдэлмэришэдэй коллектив ажалайнгаа алдарта түүхэ-бэшэгтэ үшөө нэгэ хуудаhа бэшэбэ. КПЧ-гэй XIV съездын нэрэмжэтэ 4-дэхи пеэшэн хангадаг доменщигууд сүүдхын — гурбан халаанай туршада 2300 тонно шэрэм хайлуулжа, эхэ орондоо үгэбэ. Энэнь иимэ түхэлэй домнын урдань харуулhан туйлалтаhаа 200 тонноор ехэ.

Доменщигуудай туйлаhан үндэр дүн комбинадай коллективэй абаhан социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ оруулhан хубитань болоно. Энэ жэлдэ предприяти продукци гаргалгаяа 500 мянган кроноор ехэдхэхые хараална. Машина бүтээгшэд ба металлургнууд үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлhэнэй ашаар иимэ амжалта туйлаха. Байгша ондо ажалай бүтээсэ, жэшээнь, комбинадта 5,6 процентээр ургаха.

Витковицка комбинадай продукциие 56 гүрэн худалдан абадаг юм. Предприятиин хүдэлмэрилэгшэд бүтээhэн продукциингаа Советскэ Союзда үндэрөөр сэгнэгдэдэг байhанда илангаяа ехээр баясанад.

КУБЫН ЭД БАРААН ДЭЛХЭЙН ОРОНУУДТА ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

ГАВАНА. 1973 ондо Куба уласхоорондын 15 яармагта, выставкэдэ хабаадаха юм гэжэ Кубын худалдаа наймаанай палатын генеральна секретарь Анхель Диас журналистнуудта мэдээсэбэ. Кубын эд бараан болон бусад зүйлнүүд Алжир, Венгри, ФРГ, Перу, Польшо, Сири, Швеци, Чехословаки, Япон болон бусад оронуудта харуулагдаха.

Залуу Кубын Республикын эд бараанай 1960 ондо Югославида болоhон выставкэдэ түрүүшынхиеэ харуулагдаhан сагhаа хойшо уласхоорондын экспозицинуудта хабаадаха уряанууд Кубада олоор ерэдэг болоо.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хахадта социализмын мандаhан ушар бодото, сухаришагүй гэжэ мэдэрhэн капиталис оронуудай хэрэг эрхилэгшэд Кубые элдэб выставкэ болон яармагуудта хабаадахыень ходо уридаг болонхой.

Кубын арадта национальна, социальна сүлөөтэ байдал олгоhон революци ороной экономико хүгжөөгөө. Социалис хубилалтануудай үедэ республикын арадай ажахы ниилээд хүгжэжэ, хилын саана худалдагдадаг саахар үйлэдбэрилгэ, мүн машина бүтээлгэ, ашагта малтамалай промышленность урган hалбарhан байна. Электронико, загаhа барилга гэхэ мэтэ шэнэ hалбаринууд бии болоо. Дэлхэйн дэлгүүртэ Куба гансал саахар, тамхи, үзэсхэлэн, хоморой шухаг зүйлнүүдые асарна бэшэ. Кубын никель, цитрус, загаhанай продуктнууд болон бусад эд бараае мүнөө дуратайгаар худалдан абадаг болоо. Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ Куба бодото hуурияа эзэлжэ байна.

ХУУШАН ЗАБЖЕГЭЙ ШЭНЭ ТҮХЭЛ ШАРАЙ

ВАРШАВА. Арадай Польшын шулуу нүүрhэ малтан абадаг түбүүдэй нэгэн — Забже болбосон түхэлтэй боложо байна. Тэрэ мүнөө гансал шулуу нүүрhээрээ суурхана бэшэ, электро-техническэ промышленность тус хотодо хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Забжедэ оёдолой фабрика, hүнэй завод, загаhа буйлуулдаг комбинат болон бусад предприятинууд ашаглалгада ороо.

Эрдэм наука эндэ хүгжэлтэтэй. Польшын Наукануудай академиин эрдэм-шэнжэлгын институдууд, Силезскэ медицинскэ техникын туршалга-шэнжэлэлгын түб эндэ түбхинэн хүдэлжэ байдаг.

Забжегэй гэрнүүдэй кварталнууд түргэнөөр урган бодоно. Хуушан гэрнүүдыень олон дабхар байшангууд hэлгэнэ. Архитектурын hүүлэй туйлалтануудые баримталан, бодхоогдожо байhан хотын мүнөө үе сагай түб урган бодожо байнхай. Забжегэй дүрбэдэхи гэр бүхэн дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ бодхоогдоhон. Энэ жэлдэ 2500 мянган бүлэ шэнэ байрада орожо, түбхинэхэ юм.

Нүүрhэшэд болон машина бүтээгшэдэй хотодо байрын гэрнүүдые, албанай зурганай байшангуудые заhабарилха, коммунальна ажахы нарижуулха ехэ ажал хэгдэнэ, худалдаа наймаан үргэдхэгдэнэ. Шэнэ клуб, кинотеатрнууд нээгдэнэ.

ОРШОН ТОЙРОНИИЕ САХИН ХАМГААЛХА

СОФИ. Болгариин баруун захада, Варнаhаа холо бэшэхэнэ, орон дотор томо — Девненскэ промышленна бүлэг барилга урган бодожо байнхай. Түсэбтэ зургаадахи табан жэлэй дүүрэтэр эндэ минеральна холимог үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргаха комбинат ба кальцитай содын завод ашаглагдаха. Химиин предприятинуудай нэгэ газарта олоороо баригдаhан ушарhаа оршон тойрониие бузарлуулхагүй гэhэн асуудал гарана. Энэ хэрэгтэ НРБ-гэй правительство 26 миллион лев hомолоо.

1975 он болотор Девненскэ бүхы заводууд сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдтэй болохо юм. К. Марксын нэрэмжэтэ химиин комбинадта технологическа зарим лининүүд hэльбэн шэнэлэгдэхэ байна.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · ХИЛБИН ГААҺАҺАА · РАДИО

ПРАГА

ССР-эй ханинарай үүсхэл

ТАСС

Чехословакиин эгээн ехэ металлургическа предприятинуудай нэгэн — Остравадахи Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ «Нова Гуть» гэжэ комбинадай Чехословак-совет хани барисаанай холбооной эхин эмхи ажалшадай дунда нэрэ хүндэтэй болонхой. Олон мянган хүнтэй коллективэй дүрбэнэй нэгэ хубинь тус эмхиин гэшүүд юм. Энэ эмхиин үүсхэлээр байгша ондо металлургнуудай дүрбэн бригада Чехословак-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ эхилбэ.

Чехословак-совет хани барисаанай холбоон ЧССР-тэ эгээн лэ олоной хабаадалгатай эмхи юм. Тэрэ 1,3 миллион гэшүүдтэй. Тус холбооной эмхинүүд республикын бүхы областнуудта, районуудта хүдэлнэ.

Холбооной үүсхэлээр Чехословак-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөн улам үргэдэжэ, хабаадагшад Советскэ Союзһаа абтаhан захил болзоорhоонь урид дүүргэхые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхые, үйлэдбэриин аша үрэ нэмээхые уялгална.

ПРАГА

Партийна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

ТАСС

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй, секретариадай гэшүүдэй, партиин обкомуудай, мүн КПЧ-гэй Прагын, Братиславын горкомуудай нэгэдэхи секретарьнартай хэhэн зүблөөн эндэ болобо. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак зүблөөнэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилөө.

КПЧ-гэй XIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэтэй нягта холбоотой гол шухала асуудалнуудые, КПЧ-гэй эхин эмхинүүдтэ үнгэргэгдэжэ байhан партийна тоосоото hунгалтын суглаанай, партийна конференциин ябаса тухай асуудалые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэбэ. КПЧ-гэй XIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар партийна организацинууд hайн үрэ дүнгүүдые туйлаа гээд зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ.

Районно, городской, областной партийна конференцинүүдые үнгэргэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ тухай асуудал зүблөөн дээрэ мүн лэ хэлсэгдэhэн байна

НЬЮ-ЙОРК

Зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно

ТАСС

Мартын 20-до Камбоджын сүлөөлэгдэhэн районуудые американ сэрэгэй самолёдууд, тэдэнэй дунда стратегическэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо гээд США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшэ Гонолуhаа мэдээсэбэ.

Камбоджын ниислэл Пномпеньhээ хэдэхэн километртэ байдаг нютагуудые бомбодоhон байна гэжэ ЮПИ агентство тэмдэглэнэ.

БУДАПЕШТ

Гүрэнэй суглаанай сесси

ТАСС

Венгриин Арадай Республикын Гүрэнэй суглаанай сесси эндэ нээгдэбэ. Правительствын ажал ябуулга тухай ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ене Фогой хэhэн тоосоо, сүүдэй хэрэг эрхилхэ тухай хуулиин проектые республикын гүрэнэй засагай дээдын зурганай депутадууд зүбшэлхэ юм.

ПАРИЖ

Ракетэ табилга хойшолуулагдаба

ТАСС

«Европа-2» түхэлэй гурбан шататай ракетэ табилга байгша оной июльhээ ноябрь хүрэтэр хойшолуулагдаба. Франциин, ФРГ-гэй, Бельгиин ба бусад оронуудай мэргэжэлтэд тэрэниие бүтээлгэдэ хабаадана. Ракетын гурбадахи шатада ехэ дутагдалнуудай гараhанhaa уламжалан, тэрэниие табилга хойшолуулагдаа. Баруун Германиин мэргэжэлтэд гурбадахи шатыень бэлдэжэ байнхай. 1971 оной ноябрь hарада «Европа-2» гэжэ ракетэ туршалгын үедэ тэhэрэлгэ болоо hэн. Энэ ракетэ бүтээжэ байhан Баруун Европын эмхиин байдал улам хангалтагүй болохо байна гэжэ Франциин «Монд» газетэ бэшэнэ.

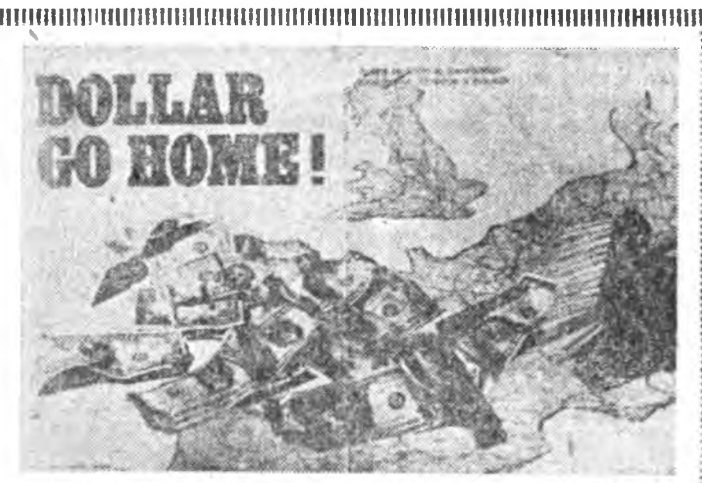
ПАРИЖ

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдагшадые хамгаалха үдэр

ТАСС

Мартын 23-ние политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Урда Вьетнамай түрмэдэ хаагдагшадые сахин хамгаалгын үдэр болгохо уряатайгаар Франциин «Арадай туhаламжын бүлгэм» гэhэн эмхи урган олонниитэдэ хандаба. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Сайгоной түрмэдэ хаагдагшадые хайра гамгүйгөөр тамалан зобоожо байhандань hанаата болоhон тухай энэ эмхиин хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Сайгоной түрмэнүүдтэ зобоогдожо байhан хүнүүдые сулалхын түлөө тэмсэлээ үргэдхэхыень, «Арадай туhаламжын бүлгэм» Франциин олонниитэдэ хандана.

Американ долларой сэнгэй буулга Баруун Европын оронуудай экономикодо, финансада горитой ехэ аюул тохёолдуулна.

Швейцариин «Иллюстрэ» гэжэ журналда тунхаглагдаhан энэ фотомонтаж «Доллар, гэртээ хари!» гэжэ уряална бшуу.

ТАСС-ай фотохронико.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшанда уулзалга болобо

ТАСС

Научно-техническэ харилсаа холбоо хэхэ совет-американ хамтын комиссиин эндэ үнгэргэгдэжэ байгаа сесси дээрэ совет делегациие хүтэлбэрилhэн, наука, техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо академик В. А. Трапезниковтэй США-гай президент Р. Никсон Сагаан байшан соо уулзаба.

Холбоото Штадууд ба Советскэ Союзай хоорондохи научно-техническэ харилсаа холбооё саашадань хүгжөөхэ тухай уулзалгын үедэ зүбшэhэн байна. Энээнэй тула бии байгаа бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ шухала гэжэ хоёр тала мэдүүлбэд.

СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, Национальна эрдэм ухаанай жасын директор Г. Стивер уулзалгада хабаадаа.

ПАРИЖ

Ирак-Кувейдэй хилэ дээрэ хёмороотой

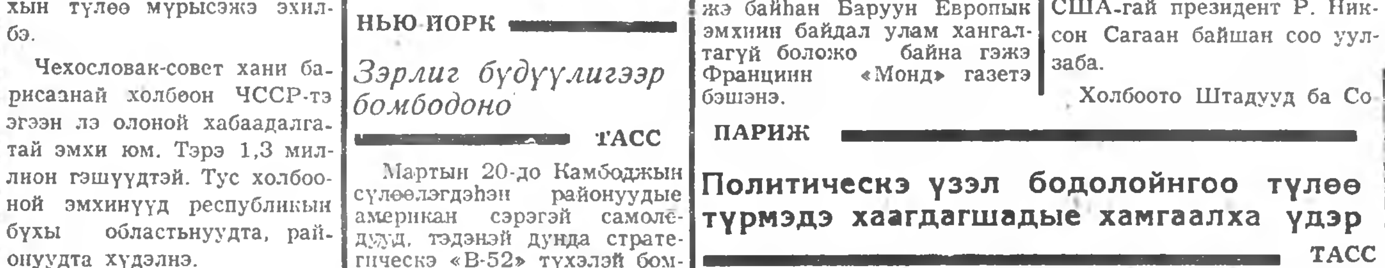
ТАСС

Мартын 20-до өөhэдынгөө газар дээрэ hуралсажа байhан Ирагай хилэ сахигшадай подразделенинүүдые Кувейдэй подразделени добтолоо гээд Ирагай Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хэhэн мэдүүлгые Багдадай радио дамжуулба. Хамгаалалта хэжэ, Ирак тала урдаhаань буудаhан байгаа. Энэ хёморооной үедэ ирак хоёр солдат алуулаа, хоёр хүн шархатаа.

Хоёр ороной харилсаагаа hайжаруулан бэхижүүлхэеэ оролдожо байха үедэ хёмороон болоhон байна гэжэ мэдүүлгэ дотор саашадаа тэмдэглэгдэнэ. «Харилсаагаа бэхижүүлхэ зорилготойгоор Ирагай делегациин Кувейдтэ албанай хэрэгээр ошохые бэлдэжэ байhыень Кувейдэй засагаархид мэдэнэ ёhотой» гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

КАИР. (ТАСС). Хилэ шадарай хёмороое эбэй ёhоор шиидхэхэ уряатайгаар Египет Кувейдтэ, Иргата хандана гээд Египедэй Араб Республикын правительствын түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Хэрбээ хёморооной улам ехэ болоод байгаа гэшэ hаань, түлөөлэгшэдөө эдэ оронуудта дары эльгээхээр бэлэн гэжэ президент А. Садат хэлэhэн байха юм.

АРЕ-гэй премьер-министрэй орлогшо Кадер Катем Кувейдhээ Каирта байдаг элшэн сайдтай уулзажа, президент Сададай Кувейдэй эмиртэ эльгээhэн бэшэг барюулба.

Занзибарай — Танзаниин Нэгэдсэн Республикын аралай хубиин арад орон доторoo феодально-монархическа харгис журам усадхаhан революциин юhэн жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор түлөөhэгүй hуралсал, медицинскэ хангалта бии болгогдоо, байрын гэрнүүдэй барилга үргэдхэгдөө. Худөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ правительство ехэ анхарал табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Занзибарай хүдэлмэришэд Мурухуби хотодо саахарай завод барижа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04384. Заказ № 1...